

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی صبح روز شنبه (۲۷) دیماه ۱۳۵۷ شمسی

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- تصویب صورت جلسه پنجشنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۵۷ شمسی (جلسه ۲۰۴).
- ۳- تقدیم طرح بوسیله آقای احمد دولتی.
- ۴- تقدیم سؤال و تذکر بوسیله آقایان: فریدون سعادت - لدس نیا - ابراهیم ماهوزی - نواب صفا (دوسؤال) - غلامحسین دانشی - دکتر رشید یاسمی - محسن اجاق و..... - حسین اسکندری (دوسؤال) - رحمانقلی سیدی - هرزندی - جعفرحیدری - محمد ستاری - علی امیر عشایری - سرهنگ زاده - لیوانی - تقی زاده منطری و خانم ابتهاج سمعی - حسن قرائی - سیدعبدالله صدیقی زاده - اسحق کاهکش - سید مسلم قریشی - جعفر

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- ۲- تصویب صورت جلسه پنجشنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۵۷ شمسی (جلسه ۲۰۴).
- ۳- تقدیم طرح بوسیله آقای احمد دولتی.
- ۴- تقدیم سؤال و تذکر بوسیله آقایان: فریدون سعادت - لدس نیا - ابراهیم ماهوزی - نواب صفا (دوسؤال) - غلامحسین دانشی - دکتر رشید یاسمی - محسن اجاق و..... - حسین اسکندری (دوسؤال) - رحمانقلی سیدی - هرزندی - جعفرحیدری - محمد ستاری - علی امیر عشایری - سرهنگ زاده - لیوانی - تقی زاده منطری و خانم ابتهاج سمعی - حسن قرائی - سیدعبدالله صدیقی زاده - اسحق کاهکش - سید مسلم قریشی - جعفر

جلسه ساعت نه و ده دقیقه صبح بریاست آقای دکتر جواد سعید تشکیل شد

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.

رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود..

(شرح زیر خوانده شد)

- ۱- رئیس- وارد دستور بشویم راجع به صورت جلسه شماره ۲۰۷ مورخ ۲۱ دیماه ۱۳۵۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب میشود.
- ۲- تقدیم طرح بوسیله آقای احمد دولتی.
- رئیس- آقای دولتی فرمایشی دارید؟ فرمائید.
- دولتی- طرحی است که تقدیم مقام ریاست میشود.
- رئیس- طرح بعداً قرائت میشود.
- ۳- تقدیم سؤال و تذکر بوسیله آقایان: فریدون سعادت - لدس نیا - ابراهیم ماهوزی - نواب صفا (دوسؤال) - غلامحسین دانشی - دکتر رشید یاسمی - محسن اجاق و..... - حسین اسکندری (دوسؤال) - رحمانقلی سیدی - هرزندی - جعفرحیدری - محمد ستاری - علی امیر عشایری - سرهنگ زاده - لیوانی - تقی زاده منطری و خانم ابتهاج سمعی - حسن قرائی - سیدعبدالله صدیقی زاده - اسحق کاهکش - سید مسلم قریشی - جعفر قاسم زاده - خانم لطیفه وحیدی - شجاعی فراگزلو - دکترالموتی و..... - فرهنگ یگوند - عبدالله توکلی - محسن اجاق - سعادت لدس نیا.

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل.
- رئیس- اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود..
- (شرح زیر خوانده شد)
- غائبین با اجازه آقایان: آرمودم دکتر ابوالهدی- اخباری- اردلان- اسفندیاری- جهانشاه افشار- بارکزی- بنی احمد پیرزاد- پیشوائی- دکتر تجدد- توتونچیان- کاظم جزایری- حجتی- خزیمه دادفر- ذوالفقاری- دکتر رئیس- رهبر ساری- اصلانی- ساکینان- سعیدی- سید کلال- سیفی- شهابی- ریاضی- صحرایی- رحیم شیخ الاسلامی- طباطبائی- عطار- فلاح مقدم- قوامی- کبیری- کیوان- دکتر محقق- مشیر- منطری- منصوریان- مهرزاد- میرزالور- میرلشاری- ناظمی- وشمگیر- پروتسور ینماشی.
- پانوان: آقا آقایان: ابری ایاصلی- قدس منیر جهانبانی- ویدا داودی- همازاهدی- ژاله ضرابی- کمالی آزاد- نائینی طبا.
- ۲- تصویب صورت جلسه پنجشنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۵۷ شمسی (جلسه ۲۰۴).

رئیس- سئوالات و تذکرات به دولت ابلاغ میشود.

۵- ادامه بحث در برنامه دولت وسیله آقایان: غلامرضا هاشمی - محسن پزشکیور - جعفر حیدری.

رئیس- بحث در برنامه دولت آقای شاپور بختیار زادامه میدهم آقای هاشمی بفرماید.

غلامرضا هاشمی - جناب آقای رئیس همکاران ارجمند.

باقلی برز اندوه بمناسبت از دست دادن گروهی از برادران ایرانی خود در جریان رویدادهای اسفناک و ناگوار اخیر در نقاط مختلف کشور به همه همسپهان عزیز بخصوص به بازماندگان آنها تسلیت میگویم و به روان پاک آنان درود میفرستم.

در این مورد اعلامیه حضرت آیتالله العظمی حاج سیدمحمد وحیدی مرجع عالیقدر شیعیان بیانگر جلب همدردی کمکسردم به خانوادههای آنان میباشد.

همکاران عزیز مهمترین و بزرگترین آرزوی عموم ملت نجیب ایران اینستکه در یک کشور دموکراسی و بدون اختناق زندگی کنیم دولت باید کوشش کند تا افراد ملت بتوانند از یک زندگانی شرافتمندانه و آزاد که شایسته بشر است بهره مند گردند و هیچ فردی از نظر مسکن - لباس - غذا و سایر نیازمندیها نگرانی نداشته و در تشویش نباشد و بعد از سپری شدن جوانی در پیری و از آکار افتادگی از حمایت یتدیخ اجتماع برخوردار باشد و عموم ملت ایران از نعمت آزادی بهره مند گردند.

دموکراسی که اکنون از حقوق مسلم ماست ثمره از خود گشتگیها و کوششهای مداوم وییگیر آزاد مردان این کشور بوده است.

که هستی و زندگی و جان خود را در راه تحصیل آزادی از دست دادند.

درد فراوان بیرون پاک انسانهاییکه در راه کسب حریت و آزادی در کشور ما شربت شهادت نوشیدند و در این راه پر مشقت از هیچ فداکاری و جانپنازی فروگذار نکردند.

ملت ایران هرگز فداکاریهای این رادسردان و جوانان پاک نهاد را از یاد نخواهد برد. «در اینجا لازم میدانم از پشت تریبون ناحت مقدس مجلس شورای ملی بمنظور احترام و یادآوری درود خودم را بعنوان نماینده مردم بیرون پاک جوانان شایسته و جوان همشهری خود مرحوم فروغی دانش آموز که در مبارزه با فساد از دادن جان مضایقه نکرد درود بفرستم».

آنچه مسلم است مردم آزاده ایران برای نیل به آزادی راه دشوار و ناهمواری را طی کرده است که از یک سوی آکنده از فداکاریها و محرومیتها و از طرف دیگر مشحون از خونخواریها و قسوت بوده است.

خوشبختانه در زمان ما بر اثر تلاشهای انسانها با صدور اعلامیه حقوق بشر در راه رسیدن به آزادی و حفظ حقوق ملتها به نتیجه مطلوب رسیده است و از این حیث احدی را نمیتوان تحت شکنجبه ویا نجات ویا هدف اجتماعی قرارداد که ظالمانه ویا برخلاف انسانیت و شؤن بشری ویا توهین آور باشد.

کسانیکه به آزادی معتقد هستند باید در بالابردن سطح زندگی مردم کوشش نمایند اگر امروز دانشجویان و جوانان فریاد میزنند آزادی منظور آنها اینستکه سرفوشت کشور بدست حکومتائی

سپرده شود که منافع عموم را بر منافع خاص ترجیح دهد و در هر اقدام توجه آنها اصلاح زندگی و بهداشت و معیشت و در نتیجه تأمین آزادی عامه مردم باشد نه اینکه حکومت بعلمت عدم کفایت خود نه تنها دانشجویان بدانشگاه بلکه استادان را هم بخانه خود راه ندهند و واقعا مایه تأسف است.

همکاران ارجمند استعمار فرهنگی باید در دانشگاههای کشور از بین برود، و مسئولین امر اجازه ندهند این همه استاد خارجی از معلم انگلیسی گرفته تا معلم روانشناسی و علوم تربیتی با گرفتن حقوقهای کلان به کشور ما بیایند برای مثال حقوق استادانی که در سالهای اخیر برای کنفرانس درباره روانشناسی و علوم تربیتی و غیره به دانشگاه تبریز سرازیر بودند ماهانه حدود هشتاد هزار تومان بود آیا در کشور ما استاد انگلیسی ویا استاد علوم تربیتی نداریم؟ چرا داریم و زیاد هم داریم منتهی هدف از این برنامه ها سودجویی یکطرفه و استعمار ملی و خرد کردن شخصیت و ارزش استاد ایرانی است.

بنظر من ایرانی زحمت کش ویا استعداد است و در کشورهای خارج موقع تحصیل استعداد ذاتی خود را به استادان خارجی نشان داده و میدهند.

همکاران ارجمند باید در تمام دانشگاههای کشور اصول دموکراسی در تمام ارگانهای دانشگاه عملی شده و دانشگاهها را بازگشائی و برای تشکیل هیئت انشاء و انتخابات آزاد مهیا سازند و نسبت به بازگشت کلیه دانشجویان و استادانی که بر اثر سیاستهای استعماری دانشگاه از دانشگاه رفته اند اقدام عاجلی بعمل آورند همچنین دانشجویانی که از زندانهای سیاسی آزاد شده اند مجدداً به امر تحصیل در دانشگاهها مشغول شوند.

دانشگاه خانه دانشجویان است از آغاز سال تحصیلی بعنوانی از ورود دانشجویان به محوطه دانشگاهها ممانعت میشود امید می رود با تلاش مسئولین و تشکیل هیئت امانه بوسیله استادان و دانشجویان این امر مهم حل شود.

جناب دکتر بختیار جوانان و طبقات- روشن فکر کشور و مردم انتظار دارند که متصدیان امور از منابع کشور به نفع عموم استفاده نمایند و وقتی که مشاهده کنند که منافع شخصی بر منافع عموم مقدم است و برای تأمین زندگی پرتجمل و رنگین عده ای محدود اکثریت مردم را از نیازمندیهای اولیه محروم نموده اند ما بوس و عصبانی می شویم در چنین موقعی حکومت یا باید با زور و تشبث به برقراری حکومت دیکتاتوری موقتاً اوضاع را حفظ نماید ویا اینکه با مصلحت اندیشی به افکار عمومی احترام گذارده و رعایت اصل آزادی نشان دهد که چرخهای کشور بمنظور تأمین آزادی عموم در گردش است و سرمایه و قوای کشور با دلسوزی و درایت برای آسایش و راحتی عموم مردم بکار افتاده است.

چنانچه مردم کشور دلسرد و فاقد ایمان باشند کشور فاقد نیروی واقعی خواهد بود و فساد رواج پیدا میکند متأسفانه همانطور که پیدا کرده چنانچه مردم کشور به حکومت خود ایمان داشته باشند بزرگترین محدودیتها را تحمل خواهند نمود که ما در زمان خود نمونه های بزرگی و کوچکی از این فداکاریها را دیده ایم و مبارزات مردانه ملت ایران در ملی کردن صنعت نفت را میتوان بعنوان یک نمونه روشن در تاریخ سیاسی ایران ذکر نمود اگر مردم به حکومت خود ایمان داشته باشند بار حکومت

حمایت آیات عظام و روحانیت برخوردار نباشد گویق پیدا نخواهد کرد.

جناب دکتر بختیار کارشناسان دول استعماری غرب و شرق در ایران چه میکنند؟

از جمله عوامل مهم ایجاد ناراضی بین کارمندان و کارگران وجود کارشناسان دول استعماری شرق و غرب در ایران است که در کلیه اعصابهای دولتی خواستار اخراج هر چه زودتر آنها و خاتمه دادن بخدمتشان میکنند.

امروز بیستیم غارتگران در پشت میله های زندان در انتظار سرنوشت شوم خود هستند و عده ای هم از جمله دکتر کیانپور وزیر پیشین دادگستری و دکتر کجی وزیر اسبق آموزش و پرورش طبق مندرجات جراید پایتخت در مظان اتهام هستند متضاقاً دکتر کیانپور در موقع وزارت اطلاعات ارمان او به ملت آزاده ایران خفتان بود خفتان مطبوعات. صدها روزنامه و نشریه را بدون مجوز تعطیل کرد با ایضا اختناق زبان ها را بست بعنوان اصلاحات هزاران نویسنده که تنها سرمد آبدو معاش شان روزنامه بود بی کار و سرگردان نمود نویسندگانی که به نویسندگی خود عشق میورزیدند.

دورزینه آموزش و پرورش: دولت باید بان توجه دقیق نماید. چون آموزش و پرورش نه تنها از نقطه نظر اجتماعی مهمترین رکن و بقای هر جامعه و حفظ خصوصیات قومی و ملی شمرده میشود بلکه از نقطه نظر اقتصادی نیز اساسی ترین عامل زیر بنائی است بنابراین از مسئولین انتظار دارد به آموزش و پرورش کشور از دیدگاه رشد کیتی آن توجه خاص بنیول گردد و آئنده از کارکنان و دبیران و آموزگاران صدیق و فعال که روی غرض شخصی در زمان وزارت آقای دکتر کجی برکنار و باز نشسته شده اند و ناپلسی و حق ناشناسی در حق آنان صورت گرفته ببارسی لازم بخدمت دعوت شوند تا رفع تبعیض شده و حقوق از دست رفته آنان مسترد گردد. ضمناً مطلبی که خواستم از فرصت استفاده نموده عنوان نمایم بمنظور رفع گرفتاری مردم حوزه انتخابیهام شهرستان میاندوآب و آگذاری مجانی عرصه اعیانی خانه های مسکونی و املاک به صاحبان خود متأسفانه با وجود مکاتبات چندین ساله سازمان زمین بوسیله مأمورین خود مردم را در مضیقه و استعمار قرار داده در این ملت مردم از نظر معاملات زمین واحداث ساختمان محروم و بعلمت عدم توجه مسئولین سازمان زمین به درخواستهای مکرر مردم موجب خسارت اشخاص فراهم و مردم بایی تکلیفی مواجه میباشند لذا از جناب وزیر مسکن و شهرسازی خواهش میکنم در این مورد رأساً و سرعاً اقدام فرمایند متشکرم.

رئیس- جناب پزشکیور بفرماید. پزشکیور- خانمها و آقایان ریاست محترم مجلس شورای ملی من معمولاً مطالبی را که عرض میکنم بدون نوشته بوده است مگر شاید در طی تاریخ دودوره فعالیتهای پارلمانی و سالها کوششهای سیاسی و اجتماعی در چند مورد شاذ و نادر بنابه سبب و جهتی که شاید موقعیت میهن ما سرنوشت جامعه ما آنچنان حساس بوده است که تشخیص میدادم مطالبی را بتویسم و بازگو کنم در این لحظه ویرمه خاص از تاریخ این ملت که ما بدنبال یک نهضت عظیم با الهامات بسیار میبایست بسوی آینده ای روشن و امید بخش حرکت کنیم مطالبی است که نوشته ام و بعرض میرسانم و احیاناً اگر اندک توضیحی لازم بود بالتاحضار خواهم رسانید.

همسپهان، من اکنون در یکی از حساس ترین، خطرترین و تحول بخش ترین ایام تاریخ ملت ایران با شما سخن میگویم

سیکتر می شود زیرا دیگر دولت هاجمیت تحصیل نظریات خود را بر مردم ندارند و مجبور به ترور افکار و سلب آزادی افراد و صرف هزینه های زیاد بنام ایجاد امنیت نخواهند بود بلکه مردم با جان و دل آموزش دولت را عملی مینمایند. در زمینه کشاورزی متأسفانه بعلمت برنامه های غلط کشاورزی و نبودن طرح های روستائی و کشاورزی باویژگیهای هر منطقه موجب مهاجرت روستائیان به شهرها شده است و کشاورزان باشتابزدگی خاص زمین های زراعی را راه میسازند و در بی کار بهتر و درآمد بیشتر به شهرهای بزرگ روی میاورند و بر مشکلات شهرها میافزایند این امر به تولیدات کشاورزی لطمه زده است.

از طرفی اجرای مقررات و قوانین غلط- امر کشاورزی سیر نزولی نموده است هرگاه به میزان تولیدات اساسی کشاورزی کشور دسوال ۱۳۵۶ ویا اتکاء به آمار رسمی مروری گذرا نمایم در زمینه چگونگی وضع کشاورزی که متأسفانه هنوز نیز مسئولین اجرائی دم از رشد اقلام گوناگون آن میزنند به بسیاری از کمبودها و نارسائیها واقف و آگاه خواهیم شد بنظر من یکی از عوامل عمده کاهش تولیدات کشاورزی ایران دخالت دولت و عوامل دولتی در کار کشاورزان و بیویژه از طریق ایجاد شرکتهای سهمی زراعی و تولید در مناطق مختلف کشاورزی کشور بوده است. و همه ساله برای کشاورزان شرکتهای ضرر نشان میدهند، و کشاورزان به نحوه کار و کشت و برداشت محصولات کشاورزی بوسیله شرکتهای مورد بحث معترض بوده و میگویند صرفاً باید جنبه ارشاد داشته باشند و لاغیر ضمناً برای تقویت بنیه مالی کشاورزان پرداخت وامهای طویل المدت ضروری است همچنین در مورد آب بهای کشاورزان لازم است در حد معقول کشاورزان از پرداخت آب بهای سالیانه معاف شوند و تأمین حداقل زندگی از قبیل آب آشامیدنی- برق- راه فرعی روستائی- خانه بهداشت برای روستائیان از اهم مسائل میباشد.

مبارزه با فساد و فاسد: اساس ناراضی ها بدون شک در فساد ریشه دار و عمیقی است که متأسفانه سازمان های اداری کشور ما را در کام خود بلعیده است.

مبارزه با فساد و فاسد با توجه به ویرانگریهای گذشته تاراج نمودن بیت المال با طرح برنامه های نا درست و غیر قابل اجراء دور از واقع بینی و بدون توجه به ظرفیت وامکانات مملکتی از نظر مهارتهای فنی و نیروی انسانی مدیر و مجرب و فنی درآمد سرشار نفت و سایر منابع ثروت ملی ما را به کیسه غارتگران داخلی و خارجی ریخته در مقابل مذهب و اخلاق را بیازی گرفتند و بساحت مقدس روحانیت بی احترامی رو داشتند و اصول قانون اساسی را که خونیهای پدران ارجان گذشته ملت زیر پا نهادند، با گزارشهای دروغ و آمار غلط و کرافه گوئی و تبلیغات واهی مردم ایران را از جهات مختلف خوشبخت ترین ملت جهان وانمود کردند با توقیف و تعطیل روزنامه ها و رادیو تلویزیون و انباشتن زندانها و شکنجه دادن آنها و مرعوب نمودن آئنده از کارکنان و قضات صدیق- پرداخت وجه از بودجه- سری نخست وزیری به بعضی عوامل داخلی و خارجی تملق و مداهنه و اشاعه فساد وزیر با گذاشتن اصول اخلاقی و معنوی و بی اعتنائی به شعائر مذهب و آیات عظام و روحانیت و تحقیر نمودن آداب و رسوم ملی و از بین بردن درآمد مملکت که از نفت و مالیاتهای غیر مستقیم و حقوق بگیران وصول میشد. بالاخره مبدأ این همه تظاهرات و از بین رفتن جان های عزیزی که از بین میروند. امروز مردم متوجه شده اند که عناصر غارتگر عمداً قانون اساسی را نقض کرده اند جناب دکتر بختیار دولت شما تا از

آن برهه حساس، غرورآفرین و خطری، که بدنبال انقلاب و نهضت عظیم ملت ایران، بسیاری از نهادهای اداری و اجتماعی دیرین را، با همه سرسختی و مقاومت و ظلم و ستمگری درهم کوبیده و حال در آن دقایق حساس از زمان هستیم، که باید با اندیشه ایرانی با اندیشیدن به موجودیت سرزمینی، فرهنگی و قومی ملت ایران، با همه کلیت و تمامیت آن، طرح نظامات اداری و اجتماعی و سیاسی جامعه‌ی فردا را بریزیم و یکدل و هم‌آهنگ بسوی آرمانهای بزرگی بخش و آزادی طلب جامعه‌ی مبارز و انقلابی ایرانی گام برداریم. آنچه اکنون، در این لحظات، در مقام و موضع مخالفت با دولت سخن میگویم، مطالبی تازه و اثرائتی و تجریدی از حوادث و وقایعی نیست که طی پانزده سال و بیست و پنج سال و برآستی میتوان گفت حتی در طی قرون گذشته، بر ملت ایران تحمیل گردیده است. نمیباشد که در عمده ترین بخش آن، سیاست‌های استعمارگر ضد ایرانی مداخلات صریح و آشکار و ظالمانه داشته‌اند، و نظامات فاسد و ظالم حاکمه دست‌درست این سیاست‌های ستمگر ضد ایرانی، بر ملت ایران روا داشته‌اند بدین سبب، هرگاه به مفهوم دولت و نظام‌های حاکمه، از دیدگاه نماینده ملت، برای حفظ منافع و موجودیت ملی، توجه گردد، سالان بسیار و بلکه چندین دهه است که در سواری معدود، با اتکاء بر چنین مفهومی دولت و نظام حاکمه جامعه ایرانی، از موضع تاریخی و ملی و قانونی خود خارج شده است، و پیوندی را که می‌بایست میان دولت و مفهوم ملی در محیط آن، با ملت و آرمانهای ملی موجود داشته باشد از دست داده است هرگاه دولت و نظام حاکمه هر مملکت و هر ملت به مفهوم نماینده آن ملت و آن سرزمین، برای حفظ یکگانگی، آزادی منافع و تأمین زیست شایسته و سرفرازان ملت باشد، که جز این هم نیست، همانگونه که بیان گردید، چندین دهه است که جز در همان موارد معدود و اندک، دولت‌ها و نظامات حاکم‌های جامعه ایرانی مشروعیت ملی، تاریخی خود را از دست داده‌اند. من اکنون که بنام یک ایرانی مسلمان و آزاده و میهن خواه در این موضع ایستاده و سخن میگویم، من که بنام یکی از فرزندان این میهن و ملت بزرگ، سی و هفت سال پیش از این، آنگاه که وارد دیگر جوانان حوادث چندین دهه پیش از آن، نیروهای متجاوز و اشغالگر بر سرزمین ما تاختند و بار دیگر دست در دست هیئت حاکمه فاسد و نالایق شهرها و روستاها و دشت‌ها و کوهستانهای میهن ما را بزنجیر اشغال نظامی کشیدند، جوانان هزارها هزار، زنان و مردان و دختران و پسران این سرزمین، بر ضد ستمگری بر ضد سیاست‌های استعمارگر ضد ایرانی، بر ضد هرگونه روش استعمار ملت ایران، بپاخاستم و براه اندیشه مقدس دفاع از استقلال و موجودیت ملی، رزمی وقفه ناپذیر را دنبال نمودم.

از آن هنگام تا اکنون بیش از سی و هفت سال میگذرد طی این سالهای متبادی میلیونها زنان و مردان این سرزمین، برای وصول به آزادی و برای احقاق حقوق تاریخی و بحق غارت شده ملت ایران - برای دفاع از اصول حاکمیت ملی و استقرار عدالت سیاسی و اجتماعی برای مبارزه با غارت گران داخلی و خارجی نبرد وسیع و غرور انگیز را ادامه داده‌اند. هر چند مبارزان و نبردجویان ملت ایران که گاه نسبت به مسائل گوناگون اختلاف روش‌هایی داشته و دارند اما آنچه هست، از آنجا که اصول ادامه حیات ملی و احکام حفظ موجودیت ملی اصولی است متن و غیر قابل تغییر همه این مبارزان آنجا که به ملت ایران و میهن ایرانیان اندیشه میکردند و اندیشه

میکند با هر سلیقه و از هر راه که طی طریق میکردند در پایان صفوف آنان یکدیگر می‌پیوست و آنگاه هم‌آهنگی و تجمع چنین مبارزات عظیم و گوناگون ملی بود که در پهنی تاریخ ملت ایران چهره قیام‌ها و نهضت‌های ملی را ترسیم مینمود که مآلاً نهضت مشروطیت ایران و از آن پس نهضت ملی شدن نفت در سرتاسر ایران و بالاخره در این زمان این نهضت و انقلاب شامخ و عظیمی که بهر کیفیت نقطه عطف و حرکت تاریخ و زندگی ملت بزرگ ایران میباشد نمودارهایی است از آن گونه نهضت‌ها و انقلاب‌های عظیم ملت سرفراز ایران. تاریخ ایجاد و تکوین و تکامل و اعلام موجودیت کامل ملت‌ها و از آن پس تاریخ از هم پاشیدگی تجزیه و ضعف‌زبونی و بالاخره در واپسین هنگام فرو بستن کتاب حیات و زندگی ملت‌هایی که نتوانستند در درازای تاریخ جهان موجودیت ملی خود را حفظ کنند نشان میدهد که چگونه احکام و اصولی بتواند حافظ موجودیت ملی ملت‌ها باشد و عدول از کدام یک از این اصول چونان خیرباتی سهمگین بر ریشه‌های موجودیت ملت‌ها تواند بود. از این گذشته تاریخ چند هزار ساله ملت ایران، در همه فرازها و نشیب‌های آن و بویژه تاریخ بیش از دو قرن زندگی گذشته ملت ایران دلالت دارد.

که انگیزه‌های ضعف و ناتوانی و تجزیه و غارت‌زدگی ملت ایران چیست و برای ادامه حیات جامعه ایرانی و بازپس گرفتن حقوق غارت شده ملت ایران و اعاده اصل اعمال حاکمیت ملی بر سر نوشت ملت ایران و بالاخره برای حرکت یک پارچه و هم‌آهنگ جامعه ایرانی، بسوی آرمانهای اصیل و زندگی بخش و امید آفرین آن چه میبایست کرد؟

طی بیش از دو دهه سال گذشته، سیاست‌های غارتگر استعماری به رنگ مشکلی که بوده هستند دست‌درست عناصر غارتگر و خود کامه و قانون شکن داخلی ملت بزرگ را به بند تجزیه کشیدند، سرزمین‌های آباد را ویران ساخته، فرهنگ عمیق و فخیم ملت ایران را دچار افسردگی و خموشی و چه بسا در سواری دچار انحطاط و فرومایگی نمودند - منابع طبیعی این سرزمین را به غارت و بیغما بردن نتیجه کار و کوشش میلیونها نخبه‌بران و دیگر کوشندگان میهن ما را چپاول نمودند - معتقدات ملی، سنت‌های بیهی و اندیشه‌های ایرانی را مورد سخت‌ترین یورش‌های ضد ایرانی قرار دادند - برای ناآگاه ساختن جامعه ایرانی به هويت تاریخی و فرهنگی و سیاسی خود، خونین‌ترین و سیه‌دل‌ترین دورانهای اختناق را چه بگونه‌ی درهم شکستن سرزها و حصن و حصار قوانین و حاکمیت ملی و چه بگونه‌ی، قلب حقایق و بیستولی ساختن تبلیغات دروغین و ضد ملی به ملت ایران تحمیل نمودند. با این همه این ملت، در کشاکش چنین حوادث شوم و خسران بار در زیر ضربات این همه تازان‌های ظلم و ستم و در برابر چنین یورش‌های بنیان کن نظامی سیاسی، فرهنگی، تبلیغاتی ضد ایرانی، بیداری و هوشیاری خود را از دست نداد. طی این مدت‌های طولانی، چه بسا، برگزیده ترین فرزندان با کدل، روشن بین و شجاع این سرزمین بسپاه چالها فرستاده شدند در غل و زنجیر نفس‌های واپسین زندگی را از سینه

بیرون فرستاده و یا در برابر رگبار گلوله‌ها قرار گرفتند ما تنها زندان‌های کوچکی نداشتیم متأسفانه این حقیقتی است که طی سالها تمام ایران یک زندان برای میهن پرستان تبدیل شده بود در چنین خوادنی و نیز در بسیاری از توطئه‌های ضد ملی داخلی که مستقیماً از سوی سیاست‌های ضد ایرانی تنظیم میگردد و آنگاه بدست هیئت‌های فاسد حاکمه و دیگر عمال وابسته به قدرتهای متجاوز ضد ایرانی طرح ریزی و اجرا می‌شد، هزارها و دهها هزار از مردم میهن ما به قربانگاه هافرستاد شدند با این همه، بارقه حق طلبی، میهن خواهی و شناخت اصول موجودیت ملی در راه سرفرازی در میان جامعه‌ی ایران خاموش نگردید. و بهر حال فرزندان این سرزمین راه بقا و آزادی و شرف ملی را طی کردند. اما آنچه طی سالهای اخیر بر میهن ما گذشت آنچه با همه‌ی امکانات و قدرت‌های مالی و موقعیت‌های خاص زمانی که سر نوشت و همت والای ملت ایران در اختیار مردم میهن ما قرار داده بود بر این ملت و بر این سرزمین از سوی هیئت‌های حاکمه اعمال گردیده بسی غم‌انگیز تر و خسران بارتر از مصائب و رنج‌های گذشته و دیرین بود. اجرای چنان برنامه‌هایی سبب گردید که ملت ایران را در تاروپود سخت‌ترین توطئه‌های ضد موجودیت ملی قرار دهند طی این سالها نه تنها اعمال اصل حاکمیت ملی همچنان نقض گردید نه تنها اصول همه قوانین بویژه قوانینی که بسود اکثریت ملت بود و می‌بایست حافظ منافع سرزمینی و قومی ملت ایران باشد درهم شکسته شد نه تنها عظیم‌ترین ثروت ملی طی تاریخ از دل سرزمین ایران بیرون کشیده شد در کوتاهترین مدت از سوی غارتگران خارجی و داخلی به جمعا رفت نه تنها گروه‌های عظیم از جوانان میهن ما بجرم آگاه‌دلی کشته شدند یا بزنجیر وحس و شکنجه کشیده شدند، نه تنها میهن ما، برای ملت ایران، به یک زندان بزرگ تبدیل گردید بلکه خائنان و تبه کاران آنچنان بر نهادهای قومی و فرهنگی ملت ایران یورش آوردند آنچنان همه آنچه را که ساخته و پرداخته کار و کوشش و ایمان و روشن بینی و تلاش نسل‌های متعدد ایرانی طی صدها سال گذشته بود، در هم کوفتند که بی گمان برای بازسازی و پا برجا نمودن ذکر بار آن نهادها که تکیه گاهها و اصول موجودیت و ادامه زیست ملت ایران میباشد مجاهدت و هم‌آهنگی میلیونها مردم ایران زمین را برای زمانی بس طولانی نیاز دارد.

یک نمونه از اینان می‌کنم طی صدها سال شاید هزارها سال میلیونها ایرانی کوشیدند که غنی‌ترین و اعجاب انگیزترین شبکه آبرسانی یعنی قنوات را در دل سرزمینهای ایران ایجاد کنند اما این خیانتکاران تمام این آبرسانی را از این بردند این چه خیانت بزرگی بود که نتیجه چند هزار سال کار مردم میهن ما را نابود کردند؟ مسئله اقتصادی نبود این قیام بزرگ تمایت و موجودیت ملت ایران بود (صحیح است) حالا سخن از این است که آنها را بعنوان سوء استفاده تعقیب کنند آنها به نتیجه رنج و کوشش چند هزار ساله ملت ایران حمله کرده‌اند.

یک نفر از نمایندگان - آقای روحانی درست میکند!

رغمی - آنها جنایتکارند.

بزشکیور - یورش مغول با ملت ایران چنین نکرد. هم میهنان طی آن سالهای شوم، که بی گمان ناآگاهترین، خود کامه‌ترین هیئت‌های حاکمه تاریخ چند هزار ساله ملت ایران، بر این سرزمین حکومت نمودند هر مغز حقیقت جو و میهن خواه و عدالت دوست، در هر موقع در هر کجا که بود، خاموش نشست، کوشش و رزمی

بزرگ را ادامه داد، بی گمان چنین تلاشی عظیم و همه جانبه از سوی هندی ملت ایران است، که مآلاً در چهره نهضت عظیم ملت ایران تجلی نمود و انقلابی شامخ، دگرگون بخش و پیروزی آفرین را متجلی ساخت.

بی گمان در سیر این انقلاب عظیم که براه آن قانون چندین هزار شهید داده شده است، هر کس و هر گروه ضمن وحدت نظر در اصول و آرمانها و مبادی آن، که همان حفظ موجودیت ملت ایران دفاع از آزادی‌های جامعه ایرانی و فراهم ساختن موجبات اعمال حق حاکمیت ملی در تعیین سر نوشت ملت ایران می‌باشد و اصولی کلی دیگر از این قبیل، با سلیقه و برداشت خاصی کوشش‌ها را دنبال میکند، اما ویژگیهای انقلاب، حوادث و مخاطرات منطقه‌ای و جهانی، شناخت موجودیت ملت ایران، بعنوان یک پدیده تاریخی و اجتماعی و نه بعنوان یک پدیده سیاسی ساخته و پرداخته توافق سیاست‌های خود کامه جهانی و بالاخره درک موضع ملت ایران در پهنی زندگی جامعه بشری و بخصوص توجه به موقعیت جغرافیائی سیاسی ایران طی هزارها سال تاریخ موجودیت ملی ایران و نیز توجه به توطئه‌ها و دسیسه‌های باسط‌الاحراق بر قدرتها که همان سیاست‌های استعمارگر دیرین میباشد نکته‌ای را عرض کردم که ملت ایران و سرزمین ایران بعنوان یک پدیده تاریخی و اجتماعی نه بعنوان یک پدیده توافق‌های سیاسی است (احسن)، فرقی است میان این دو، ما ملت ایرانیم پشت سرمان تاریخی داریم تا زمانهای ناشناخته ریشه موجودیت ما تا زمانهای ناشناخته رفته است ما فلان کشور نوبی نیستیم که بر اساس توافق‌های سیاسی و بین المللی بوجود آمده باشیم (صحیح است) اینجا ایران است و این ملت ملت ایران است (آفرین)

یک نفر از نمایندگان - و غیر قابل تجزیه.

بزشکیور - پس مسائل ملی با مسائل اجتماعی و مسائل سیاسی ما در نتیجه راه‌های مسائل سیاسی و اجتماعی ما باید با توجه به موضع ما در چنین پایگاه جهانی باشد (صحیح است) یعنی ما باید ببینیم در کجای تاریخ و در کجای جهان ایستاده‌ایم ما از ابتدای تاریخ بوده‌ایم و ایستاده‌ایم و امروز باید این موجودیت ملی ما تا جهان هست ادامه پیدا کند پس اینست آنچه که باید محور بررسی‌های ما باشد برای هر کس در هر جایگاه و هر موضعی برای ملت ایران مسائلی ویا پایداری را مشخص مینماید. که توجه به آن مسائل و باید هارا آینده ملت ایران را دقیقاً ترسیم مینماید و به همه نیروهای انقلابی ملی هشدار میدهد که باید چگونه تلاش کنند از کدام سمت بسوی چه مقاصدی طی طریق نمایند، که این هشدار نه تنها هشدار تاریخ و سر نوشت به مبارزان انقلابی است، بلکه هشدار و فرمان سر نوشت به همه فرزندان این سرزمین است که میخواهند، ایران بماند، یگانه و متحد، سرفراز و آزاده (آفرین) و آنگاه با چنین سرفرازی به پهنی پر تلاطمی زمان آینده گام بگذارد و دوران سازندگی انقلاب ملی خود را آغاز کند.

من، بنام یک سرباز دیرین راه وطن هم از سوی خود هم از سوی همه مبارزان بان ایرانیست و هم شاید بتوانم بگویم از سوی گروه‌های عظیم از میهن خواهان و کسانی که به ناسیونالیسم ایران دل بستگی و اعتقاد جازم دارند، شمه‌ای از آن مسائل و در نتیجه موضع شناخت راجع‌العمل‌های مسائل اجتماعی ایران را در فضا انقلاب عظیم ملی بیان میدارم. پیش از بیان این نکات درود بی پایان به روان همه آن زنان و مردان، دختران و پسران، کارگران و کشاورزان، سربازان و

کارمندان و دیگر فرزندان این سرزمین میفرستیم که براه نهضت عظیم ملت ایران چه در گوشه زندانها و چه در صحنه های درگیری جان خود را از کف داده اند (آفرین) از اعماق وجود صیما نه ترین سپاس را بسوی مراجع عالیقدر و روحانیت پیش کش میدارم (آفرین) که چنان دگر ایام نظیر تاریخ این سرزمین، در برهه های خطیر به ارشاد و رهنمود جنبش وسیع ملت ایران همت گماردند. اما اینکه به بیان پاره ای از اهم مسائل جامعه ای ایرانی در این دوره از تحول زندگی و تاریخ ملت ایران می پردازم..

۱- همانگونه که طی سالهای متبادی، چه در موضع پارلمان و چه در موضع روزنامه نگاری و چه طی هزارها سخنرانی در مجامع هم میهنان ما، در شهرها و روستا های گوناگون کشور بیان داشته ام، که بویژه در هنگام طرح برنامه دولت پیشین نیز به تفصیل توضیح دادم، هیت حاکمه ایران طی سالهای متبادی بگونه ای خشن ترین و ظالم ترین و فاسدترین نوع حکومت های استبدادی به جامعه ای ایرانی تحمیل کردید. چنین نظام حاکمه خود کاسه و سنگر ضد ملی از سه شاخه انتر ناسیونالیست های راست و چپ و غارتگران تشکیل گردید که مثلث شوم حکومت توتالیتر بوروکرات که خشن ترین و فاسدترین نوع حکومت استبداد دیکتاتوری در جهان میباشد سرنوشته ملت ایران را بتبازی گرفت که نموداری کوچک از اقدامات این نظام حاکمه خود کاسه و خروج بخش عظیمی از درآمد ملی جامعه ایرانی طی دو ماه به خارج از کشور میباشد.

آقایان، جناب صادق وزیر جنتابعلی که احاطه دارید در قوانین جزائی ایران، قیام و اقدام علیه استقلال مملکت فقط قیام علیه موجودیت ارضی نیست استقلال مملکت وجوه متعددی دارد، استقلال اقتصادی است استقلال فرهنگی است و وجوه دیگر ظرف دو ماه چنین مبالغی ارز از مملکت خارج بشود آیا این اقدام بر ضد استقلال مملکت نیست؟ چرا تا اکنون منتظر بوده اند نمی فهم آنچه را که حکومت خود کاسه و ضد ملی توتالیتر بوروکرات طی سالهای اندک بگونه ای غارت و چپاول ثروت ملی از منابع فناپذیر نفت و گاز، چه بگونه غارت داخلی و چه بگونه هنگامی با چپاولگران خارجی انجام داد، بی گمان در تاریخ حکومت هیت های حاکمه در جهان بی سابقه است که رسیدگی سریع و دقیق و اعلام نتیجه آن از خصوصیات و وظایف اولیه نظام انلایی ملی خواهد بود.

۲- تمامی کسانی که طی سالهای گذشته در برنامه ریزی و طرح و اجرای برنامه هایی که منجر به غارت ثروت ملی، ازین رفتن فرصت های تاریخی، نقض اصول آزادیهای فردی و اجتماعی قتل و جنس و شکنجه هزارها هم میهنان مبارز ما گردیده اند کسانی که اصول حاکمیت ملی را چه در زمینه داخلی و چه در زمینه های خارجی رابطه بسا کشور های دیگر نقض نموده اند باید نه به تعداد بازداشت شدگان فعلی بلکه در سطح وسیع و ضروران نه تنها بعنوان، سواستفاده کنندگان مالی از بیت المال مملکت، بلکه بعنوان مجرمین ملی و مقدسین علیه استقلال و موجودیت ارضی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی جامعه ای ایرانی تحت پیگرد انقلابی قرار گیرند و مجازات برسند. این برنامه ریزی ها خیلی هم ساده نبوده است همین جا مطرح شد مگر نگفتم که سرزمینی با این وسعت امنیت آن ایجاب نمی کند که این سرزمین را زیر شبکه برق سرتاسری قرار بدهیم مگر نگفتم که اگر در اثر یک حادثه یکی از این نیروگاهها از کار بیفتد ایران در خاموشی فرو خواهد رفت مگر ما در یک منطقه خطیر در جهان نیستیم آن کسانیکه این

برنامه ها را اجرا کردند چه کردند، جز اینکه امنیت ملی ما را مورد مخاطره قرار دادند تمامی این برنامه هایی که اجرا شده حسب قوانین موجود اینها اقدام علیه امنیت ملی است اقدام علیه استقلال اقتصادی است و اقدام علیه موجودیت ملی است تا کنون جز تعداد معدودی کسی را بازداشت نکرده اند بقیه هم رفتند و رفتند حتی من نمیدانم در زمان حکومت جنابعلی چه تعدادی رفتند.

دکتر صدر - همه اش هم در تهران بوده در شهرستانها کسی را تعقیب نکرده اند.

پژشکیور - روش و سیاست تبعید از سیاست های خارجی که متأسفانه برخلاف آنچه مظاهر میگردد، از ویژگیهای طرز کار هیت های حاکمه توتالیتر بوروکرات بود و اکنون نیز متأسفانه بموجب خبرهای رسمی که از طریق روزنامه ها و خبرگزاریها متعکس میگردد همچنان در نحوه کار همان دستگاهها مشهود است، باید بالمره محکوم گردد - جامعه ملی و انقلابی ایران، جزیه موجودیت مصلحت و زندگی و منافع ملت ایران به چیزی دیگر نمیتواند اندیشه کند، در پهنه ای «ایران زمین» در سرتاسر جامعه ای ایرانی، در هر گوشه سیاسی و اجتماعی، باید تنها به ایران، به ملت ایران، به وحدت و استقلال و آزادی جامعه بزرگ ایرانی اندیشه شود اجرای اصل حاکمیت ملی، جز بدین معنی نیست که اراده ملت ایران، معطوف به منافع و موجودیت ملی ایران، باید تنها تعیین کننده سرنوشته «ایران زمین» و جامعه ای ایرانی باشد (صحیح است)

هنوز هم من شرم می کنم. وقتی خبر این خبرگزاریها را گوش می کنم چرا شما نالایق ها نتوانستید و هریک در هر فرصتی موضع را ترک کردید چرا نگذاشتید ملت ایران با حاکمیت ملی خود در موضع خودش بایستد و بهیچ خارجی اجازه ندهد که این کارها را بکند (آفرین) اینست سرنوشته ما؟ اینست که آنچه سالها به ملت ایران تحمیل کرده اند و بارمان آورده اند کجایند؟ چرا مواضع خود را ترک کردند مسی کردند مسی ترسند؟ چرا چنین کردند پس مسی گذاشتند ملت را - اعتراض در موضع خودش باقی بماند در موضع خودش بایستد سربازش افسرش کارگرش کشاورزش با چنگ و دندان از این سرزمین دفاع میکرد مگر ما ندیدیم ۲۰۰ سال هیچ نوع حکومتی نبود در این مملکت و این ملت ایران بود که از این میهن دفاع کرد و امروز هم خواهد کرد (صحیح است).

یزدی - آقای پژشکیور در دریای آذربایতিক برای ایران تصمیم میگیرند کار ملت ما به آنجا رسیده است!

پژشکیور - همانگونه که تاریخ کهن ملت ایران دلالت دارد همانگونه که جنبش بان ایرانیسم با الهام از تاریخ ایران و نیازهای ملت ایران، از نخستین زمان کوشش خود اعلام نمود، همانگونه که هرجنبش میهن خواه و هر ایرانی میهن دوست بدان آگاهی دارد، در این سرزمین مذهب با ملت ایرانی درآمیخته است و شریعت مقدس اسلام نه تنها بعنوان یک عقیده مذهبی، بلکه بگونه ای استوار ترین ستون موجودیت ملی ما است. هیچ پدیده اجتماعی و سیاسی و قانون وابسته و مرتبط با ملت ایران نمیتواند و نباید از این واقعیت محروم بدور باشد. و کوششها نابخردانه برای تفکیک زندگی اداری و اجتماعی و سیاسی ملت ایران از این پایه قوم و استوار و بحق جز اقدامی نابکارانه و بر ضد موجودیت ملت ایران تلقی دیگر نمیتواند داشته باشد.

۵- نه تنها دفاع از وحدت و یگانگی و پیوند سرزمین و قومی جامعه ای ایرانی، نخستین و مقدس ترین هدف هر جنبش ملی و بالاخره هر تشکیلات و پدیده اداری و اجتماعی وابسته به ملت ایران است، بلکه ما هرگز نمیتوانیم، با اعتقاد به موجودیت ملی و فرهنگی و مذهبی جامعه ای ایرانی از یاری و برادری و ایستگان به ملت و مذهب و فرهنگ خود دست برداریم.

بدین سبب در استراتژی ملی ایران، همانگونه که تاریخ صدها ساله نشان میدهد، دفاع از حقوق انسانی و بحق شیعیان در هر کجای جهان که زیست میکنند، دفاع از حقوق انسانی و بحق کردهای دلیر و بلوچهای کرد و دیگر شاخه های قومی و مذهبی و فرهنگی که با ملت ایران پیوندهای دیرین صدها ساله دارند، هم بموجب وظایف و نیازهای ملی و هم بموجب مقررات منشور ملل متحد و اعلامیه جهانی حقوق بشر و دیگر میثاق های بین المللی از وظایف و هدفهای قطعی جامعه و نظام ملی ایران است. بخاطر دارید در همین مجلس بود در آن زمانیکه حکومت های خود کاسه عراق گروه، گروه شیعیان را از آنجا بیرون راندند با ظلم و ستم فریاد برداشتیم و استغاثه کردیم از مسؤلان که آقا دفاع از حقوق آنها بر خیزید، نکرده اند و نکرده اند.

حیدری - و امروز کردها را قتل عام کردند در عراق و در مناطق دیگر.

پژشکیور - بله گفتیم و گفتیم توجه نکردند و امروز در این منطقه ما را با مخاطرات عظیم روبرو کردند آن چه دستی بود چه سیاسی بود، چه خود کاسگی بود چه یاری به جنبش آزادی طلبی به حق کردن آن سوی سرنوشته بود (آفرین) چرا گفتیم که چه مخاطراتی ممکن است جانت ما را تهدید کند اما توجه نکردید یک حکومت توتالیتر بوروکرات که نمی شناخت موضع ایران در خارج کجاست نمی شناخت پایگاه ما در این منطقه از جهان کجاست نمی شناخت ریشه های موجودیت ما کجاست نمی شناخت شیعیان هرجای جهان که هستند، اینها ریشه های وابسته به موجودیت ملی ما است نمیدانستند که کس در هر کجای جهان که هست موجودیتش وابسته به ملت ایران است و اگر ما از موجودیت ایران سخن می گویم یعنی این بهم پیوستگی را نمی شناختند تا اینکه امروز ما را مصادف غم ها ورنجها و مشکلات و مصائب کردند.

۶- از اصول مسلم تاریخ زندگی ملت ها و نیز از اصول مسلم طریق و روش آزادی حیات ملت ها که بعنوان اصلی محتوم در تاریخ و جامعه نقش سته است این است که حاکمیت ملی تجزیه پذیر نیست (آفرین) این در مورد فلان کشوری که قراردادهای دوا بر قدرت آن را ایجاد کرده ممکن است مورد بحث باشد ولی برای آن کشوری که تاریخ به او سنده مالکیت داده است، حاکمیت ملی تجزیه ناپذیر است.

یزدی - ایران کاسبوج نیست.

پژشکیور - به دلالت تاریخ، هر زمان که ملتی این اصل قدیم و اطمینان بخش را از زندگی خود بدور سازد، برانستی باز زندگی بدورد گفته است. چنین است راز آنکه طی هزار ها سال تاریخ جامعه ای بشری، ملت هایی به پایان راه زندگی خود رسیدند، و دیگر چون ملت ایران، با وجود تحمیل نیشها و فرازها و با وجود حضور در چنین منطقه ای خطیر از جهان زندگی و موجودیت ملی خود را ادامه داده است. اتکاء بر این اصل، که هرگاه بخواهیم زنده باشیم، که باید هم زنده باشیم، شناخت و اعتقاد به آن ضرورت

دارد، به مردم میهن خواه و مبارز هر ملت، فرمان میدهد که حقوق غارت شده تاریخی خود را از یاد برند. خدای بزرگ راسیاس میگویم، که به ما بان ایرانیست ها این امکان و توانایی را عنایت فرمود، تا با اتکاء بر این اصل، مبارزان حق طلب برای حقوق غارت شده ملت خود باشیم.

و جامعه ای ایرانی سمدود خواهد بود. برابر چنین اقدامات و توطئه هایی باید آگاه باشد من شما را نمی خواهم بتاریخ گذشته بیرم تیمسار شفقت تشریف دارند و تاریخ ایران را بخوبی میدانند که موجودیت ما و حفظ استقلال ملی ما جدا از خلیج فارس مفهومی نمیتواند داشته باشد. هر ایرانی باید مقاومت نماید و هر ایرانی باید مدافع حضور بحق درفش سه رنگ ملی ایران بر پهنه راههای آسمانی رنگ خلیج فارس باشد.

ما بان ایرانیست ها وی گمان هر فرد میهن خواه، در این موضع خواهیم ایستاد و برابر هیچ موج و توطئه ای از این حق ملی که با زندگی سیاسی و استقلال و موجودیت ملت ایران و دیگر ساکنان این منطقه ارتباط دارد چشم نخواهیم پوشید من اکنون دلم ما لاسال از غم و اندوه گردیده است که گویا بدنبال جدائی بحرین می خواهند آخرین صحنه را بازی کنند شاید دست سرنوشته چنین ضمیمه است که بان ایرانیست ها، در دو دوره پیش از این در مجلس حضور داشته باشند و هنگام اجرای توطئه برای جدائی بحرین، از سوی همین طبقه توتالیتر بوروکرات ندای حق طلبی ملت ایران را سر دهند و باتفاق گروهی دیگر از مبارزان میهن خواه که یادشان گرمی باد، نقاب از چهره این توطئه برداشتنند. اما مگر این حق ملی میتوانه فراموش گردد؟

در این موقع نکته شایان توجه و هشیار دهنده رای هر ایرانی میهن خواه این است که آقای دکتر بختیار در مصاحبه هائی عنوان نموده است که دیگر ما نمی خواهیم و اندازم خلیج فارس باشیم!

اجال - ما هستیم،

پژشکیور - هرگاه این اظهار بدان معنی است که خلیج فارس را که شاهرگ حیاتی ملت ایران است ترک کنند و سرنوشته آن را که تنها باید از سوی ملت ایران و دیگر کشورهای ساحل خلیج فارس تعیین گردد، بعهده دیگران گذاریم این دیگران جز سیاست های استعماری قدرتی دیگر نخواهند بود (آفرین - آفرین) این سخن، خطرناکترین زمره ای است که من شنیده ام، خلیج فارس، سرنوشته و حوادث خلیج فارس هرگز نمیتواند جدا از سرنوشته و استقلال و موجودیت ملت ایران باشد آن تبلیغات شوم و استعماری و ضد ایرانی که ساهلست با چنین اقداماتی، ملت ایران را در محاصره و حالت خفقان سیاسی و آرماتی قرار داده اند، با ادامه چنین تبلیغاتی میخواهند شاهرگ حیاتی ملت ایران و دیگر ساکنان ساحل جنوبی خلیج فارس را هرچه بیشتر در چنگال خود بگیرند. آن هنگام است که چنان حوادث گذشته تاریخ ما یکی از حقوق مسلم خود را از دست خواهیم داد و در واقع ذریعه تنفس سرزمین کند و بحضور به حق و تاریخی و ضرورت ملت ایران و ملا دیگر ساکنان سواحل خلیج فارس در آبهای گرم این خلیج ایرانی پایان دهند. من از اینجا به آن افسران و ناویان ایرانی که درفش ملی

ایران را برآبهای خلیج فارس برافراشته نگهداشته اند درود میفرستم (احسن - آفرین) و نظر همه ی نیروهای انقلابی و ملی را به این موضوع مهم و سرنوشت ساز معطوف میدارم. این بزرگترین و مهمترین پیام یک ایرانی است از اینجا. تمام آن کسانی که در رگهای خودشان خون ایرانی دارند این توطئه عظیم را می بینند، ایستادیم این ضعف و فتوری که خیانت های هیتهای حاکمه بر ما تحمیل کرده است با این ییداری ملی ما نتواند بهره گیری کنند، چون ییداری ملی ما، نهضت بزرگ ملی ما آن وقوف و آگاهی ملت ما است که گروه های ملت ایران را یکپارچه میکند و نخواهد گذارد که خدای ناخواسته یک چنین حادثه ای رخ بدهد ما خواهیم ایستاد ممکن است که من در سنگر و موضع ملی خود باشم و کشته شوم ولی هرگز این اجازه را نخواهم داد و از حق ملی خود دفاع خواهم کرد (احسن، آفرین) و همه مردم ایران این نظر را دارند.

۷- طی چندین سال از تاریخ تشکیل اوپک تا کنون، بدنبال مبارزات عظیم و نهضت پیروزی بخش ملی ایران، که به رهبری مبارزی سیهن پرست، شادروان دکترا محمد مصدق انجام گرفت و بر کرسی پیروزی نشست، عظیم ترین درآمد ملی، از منابع فنا پذیرفت که متعلق به نسل های آینده ملت ایران بود و هست به خزانه مملکت سرازیر گردید، متأسفانه تمام غارتگران خارجی، دست در دست هیئت حاکمه فاسد ایران موجبات غارت و تضییع و تفریط عظیم ترین درآمد ناگهانی تاریخ ایران را فراهم نمودند.

بسیاری از این تمهیدات به گونه ای وضع قوانین ظالمانه که عملاً دست غارتگران را در تاراج و چپاول ثروت ملی بازگذارد انجام گرفت - تا جائیکه با ایجاد شرکت های باصلاح دولتی که از شمول هرگونه نظارت مالی و مقررات جزائی مصون و معاف بودند بیش از دوسوم از کل درآمد و هزینه بودجه کل کشور که بطور متوسط هشتاد درصد آن طی سالها از این ممر بود در شکم این شرکت ها قرار دادند. متأسفانه فریاد و اعتراض نمایندگان بان ایرانیست و دیگر نمایندگان بجائی نرسید و با وضع این قوانین ظالمانه و قوانین ظالمانه دیگر ثروت ملی و دسترنج گروهائی عظیم از مردم بغارت رفت به خارج از ایران فرستاده شد در نظام انقلابی ایران، باید آن تحریک و کارائی و قاطعیت وجود داشته باشد، که با هرگونه اقدام و تمهیدی که ممکن باشد این سرمایه و ثروت ملی و دسترنج مردم که به جیب هر مقام و هر کس رفته است، به ایران بازگردانده شود.

بعقیده من این کاسلا اسکان دارد یک جامعه ملی و یک نظام انقلابی خواهد توانست تمام ثروت های ملی را بهرگونه و به هر جای از جهان که رفته باشد بپایان باز گرداند. در این مورد باید واسهای کلان و کم بهره و یا هدیه های بی جا که بدولت های گوناگون داده شده است به ملت ایران برگردانده شود و استرداد این وجوه از نظر ملت ایران قریبه و دلیل تمایل هر دولت به حفظ روابط دوستانه با ملت ایران تلقی گردد این دولت ها باید بدانند، آنچه به آنها از خزانه مملکت داده شده است، غارت از زیت المال این مملکت است که هرگز مورد تأیید ملت ایران نیست در همین قسمت تذکر باین نکته ضرورت دارد که هرگونه قرار داد و فعل و انفعالی نسبت به ستان و درآمد های ملت ایران از گاز و نفت نمیتواند بدون تأیید ملت ایران باشد.

۸- طی سالان شماری برای کشتن روح ملت ایران برای از هم پاشیدن همه نهادهای مذهبی، ملی، فرهنگی جامعه ایرانی، از

طرف هیئت حاکمه توتالیتر و کرات که غالباً هر یک بنحوی با بیگانگان بستگی داشتند، کوشش های وسیعی صورت گرفت. طی صدها هزاره های تاریخ همواره سهر به ایران، پیوند با ست ها و آسمانهای ملی نخستین تعلیم خانواده و مکتب و گروه های خود کلامه و انتر ناسیونالیست و غارتگر نه تنها جامعه ایرانی را از نظر اقتصادی درمانده و متزلزل و آسیب پذیر نمودند، بلکه روح و روان ملت ایران مورد هجوم و بورش بسیار قرار دادند. اینکه باید فرهنگ ملی، اندیشه و روح و روان ملی، به جامعه ایرانی بازگردانده شود.

۹- میلیونها مردم سیهن ما، بخصوص در سالهای اخیر، دچار سخت ترین یورش های گروه های استثمارگر شده اند، نه تنها قسمت اعظم درآمد منابع طبیعی کشور، بلکه دسترنج اکثریت قریب با اتفاق ملت ایران دچار غارت و چپاول گروهی معدود گردید، بطوریکه میتوان اکنون خشن ترین نوع حکومت خود کاسه طبقاتی بر بسیاری از زمینه های اجتماعی و اقتصادی حکومت میکند.

نتیجه این ستگره ها، بهرحال از هم پاشیدن نظام اقتصادی نکت درآمد ملی و مخاطرات عظیمی است که از این طریق آینده ملت ایران را تهدید میکند. کشاورزی ملی معدوم شده است. دامداری دیرین متلاشی گردیده، دیگر چرخ های نظام اقتصادی ملی از کار باز ایستاده، نابسامانی و مشکلات بدان حد از اهمیت و حساسیت است که بی گمان، ملت ایران نیاز به به یک جهاد عظیم اقتصادی دارد، دعوت عام ایران به انجام چنین جهاد عظیم ملی و اقتصادی جز با استقرار دولت و حکومتی که بتواند جمایت همه ی نیروهای ارتجاعی را با خود داشته باشد و دقیقاً بر یک روش ملی انقلابی اتکاء نماید مقدور نیست، بهرحال بماند میلیونها مردم این سرزمین از آیات عظام استدعا میگردد، در این برهه خطیر از تاریخ ایران، ملت ایران را به این جهاد بزرگ اقتصادی، جوانان سوار دیگر رهمنون شوند.

۱۰- آن مهمترین اصل مقدس و اجتناب ناپذیر موجودیت ملی ایران، دفاع از استقلال و یگانگی سیهن ما است - طی صدها هزاره های تاریخ، همواره دشمنان ایران چشم طمع به سرزمین های سیهن ما دوخته اند - حقیقت این است در این مقطع از زمان این مخاطرات شدید تر است اما، هر کس که ایرانی است، هر کس دل او به شهر ایران و به عشق این سرزمین و این ملت می تپد، باید همدوش و هم آهنگ با همه ی مردم این سرزمین برای دفاع از استقلال، وحدت و یگانگی ایران زمین بپایخیزد، من بنام یک ایرانی، در این حساس ترین دقایق تاریخ ایران، پیام را بسوی همه ی ایرانیان میفرستم - برای ما ملت ایران، نه هیچ کس و نه هیچگونه سازمان و تشکیلاتی خود بخود اصالت ندارد، آنچه برای ما مدنی و جوادانی و اصیل و نبردنی است، ست ایران است و یگانگی و وحدت و سرفرازی جامعه ایرانی.

سیاست های استثمارگر، قدرت های خود کاسه جهانی، عوامل ناپکار باید بدانند، ما مردم این سرزمین، در این دوران پرشکوه نهضت، از وجوب بوجب خاک این سرزمین دفاع خواهیم کرد. ما مردم این سرزمین، از کارگر گرفته تا دانشجو، از بزرگ گرفته تا سرباز، از نای گرفته تا دانش آموز، همه و همه، دوشادوش هم از استقلال و آزادی ایران دفاع خواهیم بکرد، و بی گمان این برهه از زمان شاهد و ناظر نهضت عظیم ملت ایران برای دفاع از یگانگی و آزادی سرزمین بزرگ و مقدس ایرانیان خواهد بود.

آنچه اکنون من بیان میدارم، بیاسی است از سوی یک ایرانی، برای هر ایرانی دیگر، که برادر و خواهر ایرانی، باینده همه در این لحظه های حساس از تاریخ انقلاب، با همه وجود به ایران اندیشه کنیم، به ایران که جان و تن و گوشت و پوست و استخوان ما از اوست.

اما آنچه در مورد دولت شما، جناب دکتر بختیار بایدیان نمایم - با آنچه پیرامون موضع نهضت، مسائل ملی جامعه ایرانی، ضرورت ها و بادهای ملی بر مردم، آیا پیراستی شما با چنین کابینه ای که پیرامون خصوصیات آن دوستان دیگر سخن گفتند، خود را در چنان موضع قانونی و اجتماعی و پیوند یافته با تکیه گاه های نهضت و مردم می یابید که بتوانید برای انجام این هدف های ملی گام بردارید؟ آیا شما، با چنین ظرفیتی که بعنوان دولت خود آنهم بدین کیفیت ارائه داده اید، خواهید توانست آن دولت معهودی باشید که در این مقطع زمان این مسائل ملی را بگشائید و این هدف های نهضت را برآورده سازید؟ براسی بگویم، من چنین اندیشه نمیکنم.

بگذارید، سخن خود را که شاید میتوان گفت پیام جاودانی هر ایرانی آزاده و سیهن خواهد است با قسمتی از هفت پیمان که آزادگان سیهن خواهد در پایان هرشت برسی خوانند و با خدای بزرگ برای جاودانی ایران پیمان می بندند پایان دهم.

بی گمان، این فراز که بیان میدارم پیام قلب و دل هر ایرانی آزاده و سیهن خواه است:

این یکی از راهها و طرق است. ملت ایران امروز نیازمند ثروتهائی است که از آنها بغارت رفته است این می تواند یکی از دیپلماسی های دولت ایران برای احقاق حق خود باشد و من چون فکر می کنم وقت کم است از مطالب دیگر می گذرم، من فکر می کنم که این سرود و یانگ مقدسی است که از دل هر ایرانی آزاده و سیهن خواه بر می خیزد و در این برهه خاص این سرود را می خوانم و بسنخا خود پایان میدهم:

ایران، ایران، ایران، ای کشور آرپائی، نامت بجا است و سهرت در دل ما بدیخت تر از خان تو اهریمنی نیست، خوشبخت از سرباز تو، شهید تو کیست؟

شاد باد، شاد باد، شاد باشید ای شهیدان راه ایران که بدشت ها، کوهها و دریا های سیهن بخون خود کفن پوشیده و خفته اید، یاد شما و نام شما افتخار ما است و راه زندگی ما.

کیست که برترین آرزوی خود را شهادت در راه ایران میداند؟ (بان ایرانیست با ما مستهای گره کرده گفتند: ما، ما، ما امیدواریم با نهایت افتخار جامه شهادت برتن کنیم، هرگاه چنین اندیشه کنیم آنگاه هیچگاه ضرور نمی بینم که موضع خود را ترک بکنیم می ایستیم و می ایستیم و از این سرزمین و از این فرهنگ دفاع میکنیم و چه بسا بماند هزاران هزار مادران و خواهرانی که کشته شدند ما هم بدرجه شهادت نائل شویم.

رئیس - آقای اجاق فرمایشی دارید؟

اجاق - بنده بی نهایت متأسف هستم از دولت های گذشته و تأثر خودم را عرض میکنم. در دولت های گذشته چندین سؤال رایج به آنچه در کرمانشاه واقع شده بود. کردیم ولی هیچ اعتنائی نکردند جناب آقای نخست وزیر استدعا می کنم در صورتیکه رای اعتماد گرفتید به این سؤالات ما جواب بدهید و نگذارید که ما پیش مردم بیشتر از این روسیاه بشویم.

اسکندری - کشته شدگان ارتشی هستند.

قاسم زاهد در رود سر هم مفازه را آتش زده اند.

رئیس - آقای حیدری فرمائید.

حیدری - تذکری دارم که قبلاً تقدیم میکنم، قبل از بیان عرایضم از جناب آقای پزشکپور تشکر می کنم که اشاره ای به مساله کردستان فرمودند. بنده با خبرس قاطع عرض میکنم که مناطق کردنشین بطور کلی از سیهن پرست ترین افراد این مملکت هستند (صحیح است) در بعضی از افواساله تجزیه ای راشیندم باید به عرض برسانم که ایران تجزیه پذیر نیست و کردستان هم یک منطقه کوچکی از جامعه ایرانی است.

مهندس صائی - سمت مقدسی است.

حیدری - قبل از بیان عرایضم پیروزی درخشان و چشم گیر مطبوعات را تبریک میگویم.

بنام خداوند یکتا

کسی که افسر همت نهاد بر سر خویش.

بدست کس ندهد اختیار کشور خویش:

بگو بسفله که دزدت اجنبی نهد.

کسی که نان پدر خود ددست مادر خویش (مادروطن).

جناب رئیس - همکاران ارجمند. پیام بزرگ ما مسلمانان دنیا حضرت محمد بن عبدالله صل الله علیه واله اجمعین میفرمایند (نعمتان مجبولتان الصحت والامان) و یا بقول شاعر مشهور شیراز سعدی علیه الرحمه قدر عافیت کسی داند که بمصیبتی گرفتار آید. و متأسفانه امروز چنین مصیبت بزرگی پیش آمده و ملت و کشور عزیز ما را در بر گرفته است موقعیت سیهن عزیز ما ایران و ملت شریف آن چنان دچار تزلزل و ناامنی و اغتشاش و آشوب بی سابقه ای شده است که تاریخ کهنسال ما نظیر آنرا بیاد ندارد و براسی باید گفت دنیائیز چنین اوضاعی را تا کنون بخود ندیده است از آنهمه ثبات و امنیت و آسایش و دوستی و آشنائیهای چندماهه قبلی اثری نیست مسئولان غارتگر

اسور و چپاولچیان صاحب مقام و دزدان بیت المال و رجال فاسد و وطن بر بادده که همگی ما سور خرابکاری و جمع آوری مال و ستال و ایجاد تفرقه و نفاق افکنی بین افراد ملت بودند با استفاده از موقعیت

شغلی و مقامی و با پولهای کلان با آورده فرار را برقرار ترجیح داده و در پناه دشمنان ملت ایران و اربابان خودجای گرفتند و کردند آنچه نباید کرد ابرو و شرف و حیثیت خود را با دادند و خوشبختانه حاصل آنهمه خیانت های آنان ییداری و هوشیاری و انقلاب اصیل ملت ایرانست گرچه ملت ثروت کلانی را از دست داده و دچار فقر و

نابسامانی فعلی شده ولی در عوض مردانه بیا خاست و بانثار خون شهادی جانبا زار در ایتره پیروز زندانه و با کسب افتخار جهانی بعالمیان ثابت نمود که ایرانی در راه اعتلای سیهن و حفظ استقلال و تمامیت ارضی کشور از بدل هستی و تثار جان و مال خویش مضایقه ندارد

بخصوص در این مبارزه عظیم اجتماعی و همبستگی کابل مردم آزاده و آرپا نژاد مناطق کردنشین مخصوصاً مهباد مبارز و روشنفکر و شرافتند با دیگر برادران ایرانی خویش اعلام همبستگی نموده و از بدل جان و تثار خون مضایقه نوزید و خلاصه عموم

همشهریان گرامی من خواهان اجرای عدالت اجتماعی و رفع بی عدالتی های چندسال اخیر و تعقیب و تنبیه قانونی عاملان و بوجود آوردن گان اوضاع ناگوار فعلی میشانند. زیرا در اینصورت این خود

مردم کوچکی بر جراحات عمیق چندین ساله آنانست. در اینجا

یادآور میشود اینجانب و اکثر همکاران ارجمند در سمت نمایندگی مردم مکرر در مکرر در عرض اینمدت سه ساله از پشت این جایگاه مقدس نیازها وخواسته های ضروری و قانونی موکلین خود را مطرح وبعنوان تدکس و نظفهای قبل از دستور بدولتهای غافل و بنیه درگوش وقت بخصوص دولت چهارده ساله فاسد هویدا در میان گذاشتم تمنا کردم التماس کردم ولی آنچه بجائی نرسید این خواهش و تقاضاها بود ولاغیر آخر مگر نماینده مجلس جز نطق و بیان دارای قوه و قدرت دیگری هم هست این خود یک طرف قضیه است ولی طرف دیگر مردم و موکلین است رای دادند زحمت کشیدن مأموریت دادند انتظار داشتند که نماینده آنها وظیفه خود را در خدمتگزاری انجام دهد باید هم انتظار داشته باشند ولی متأسفانه این موکلین عزیز تصور فرمودند نمایندگان قفل خاموشی بر لب نهاده و مرعوب هستند صم و بکم میباشند صورت مذاکرات جلسات علنی مجلس در این سه سال و چندماه عمر مجلس دلیل بزرگی برطرح این خواسته ها است ولی هزاران افسوس چنانکه امروز می بینیم نتیجه آنهمه بی عدالتیها بی اعتنائیها و تذکر نشیندن ها از طرف مؤلآن امور وقت و بحساب نیاوردن ملت و نمایندگان آنها وضع اسف بار و ناپسندان امروز ایرانست ولی در چنین شرایط نا مساعد و دوران بحرانی خطرناک امروز که جز رحم الهی و توجه ائمه اطهار علیهمالسلام امیدی به نجات کشور نیست جناب نخست وزیر امیداترا دارید که این کشتی شکسته را از غرق شدن رهائی بخشیده و ساحل نجات هدایتش نمائید ما امیدواریم بفضل الهی و توجه حضرات آیات عظام چنین باشد و توفیق حاصل نمائید ولی بدانید راه تاریک و منزل بس بعید.

اما در برنامه هفده ماده دولت شما نظرات خود را اجمالاً بعرض ساحت مقدس مجلس میرساند در ماده اول برنامه تقدیمی مطروحه انحلال سازمان اطلاعات و امنیت پیش بینی شده که امید است هرطور مصلحت ملی ما اقتضا نماید عمل شود و همانطوریکه اشاره رفته خطایان و شکنجه دهندگان بی رحم و بی انصاف این دستگاه تحت تعقیب و پیگرد قانونی قرار داد میشوند هستند جوانان زیادی که بجرم خواندن کتابی و مطالعه جزوه ای و با گوش دادن برادیو و نواری مدتها در زندانها مورد شکنجه و اذیت و آزار قرار گرفته اند بعداً از این افراد آزاد شده و جوانان برومند بستگان آنها افرادی مریض علیل رنجور تحویل گرفته اند جناب نخست وزیر جوانی از خانواده محترم مهابادی را می شناسم بهمین جرم مدت قریب سی سال در بدترین شرایط زندانی بود این جوان سی سال قبل امروز بیک پیرمرد سپید موی تبدیل شده است در قسمت دوم برنامه مطروحه دولت اشاره به محاکمه و مجازات سریع غارتگران بیت المال و متجاوزان یعقوب حقه ملت ایران رفته البته اینرا دولتهای سابق و اسبق نیز عنوان نمودند ولی امید است دولت دکتر بختیار که در این شرایط دشوار امروزی قبول مسئولیت نموده است و بطوریکه می بینم مردم مصممی نیز هستند باین خواسته مردم ایران هرچه زودتر جامه عمل پوشانده و این برنامه را که باعث تسکین افکار عامه مردم است بموصله اجرا و عمل درآورد.

انتصاب کمیسیون از افراد بصیر و بی نظری و قضاات شریف دادگستری که بعقیده من عموم قضاات واجد آند برای رسیدگی

بکارهای گذشته و سوابق خدمتی مأموران ساواک ضروری است ولی چه بسا اسکان دارد در بین مأموران این دستگاه بوده و هستند افرادی که با شدت عمل حاد همکاران خود موافق نموده اند.

جناب دکتر بختیار نخست وزیر در قسمت چهارم برنامه تقدیمی شما آزادی بدون قید و شرط عموم زندانیان سیاسی آمده این آرزوی عموم ملت ایرانست که برای نیل بان فداکاریها شد و براسی این آزادی و تحصیل دیگر آزادیها همه وهمه سرهون فداکاریها و جان بازیها و از خود گذشتگی های بی دریغ ملت شریف ایرانست ولی بعقیده من آزادی شما و بی نسیه کافی بنظر نمی رسد زیرا صرف نظر از پرداخت غرامت کافی باید عموماً بکارهای اولیه اجتماعی برگشت دادشوند این وظیفه دولت است و خوشبختانه دولت حاضر در سوادشش و هفت برنامه تقدیمی در این مورد اشاره دارد و تصریح شده امید است دولت دکتر بختیار اسکان انجام خدماتی را که طی برنامه تقدیمی خود به پارلمان ارائه داده است توفیق یابد ولی همینقدر عرض میکنم امروز با دیروز فرق دارد و بطوریکه می بینم امروز ملت ایران بیدار شده و بپاخاسته از حرف و وعده و وعده های توخالی و کاغذی خسته شده و بجان آمده است و نوش داروهای دروغین را مثل تحنظل بکام خود میداند و برایش قابل هضم نمیباشد پس دولت فعلی باید پس از اخذ رای مجلس شورای ملی و تثبیت وضع خود برق آسا در اعاده نظم از دست رفته کشور و سرو سامان دادن به نابسامانیهای امروزی و جلب اعتماد حضرات آیات عظام و عموم مردم و بخصوص جلب پشتیبانی کامل و همکاری دایم با ارتش دلیر و پر افتخار و ملی ما در صدر جدول برنامه دولت باشد و از طرفی آشتی با گروههای مذهبی و دیگر طبقات و پایان دادن با اعتصابات و کم کاریهای روزمره بخصوص جلب رضایت دانشگاهیان و قاطبه معلمان که همگی باعث افتخار و سرب دلسوزنسل آینده کشورند و همچنین توجه کامل بوضع رفاهی عموم کارمندان دولت و کارگران زحمتکش علی الخصوص کارکنان عزیز صنعت نفت ایران و بکار انداختن این دستگاه عظیم اقتصادی در جهت بهره دهی بملت شریف ایران اقدام عاجل بعمل آید و بعلاوه دولت باید در پرداخت حقوقهای کفاف و سرسام آور با افراد و مأمورین بیگانه که در خدمت دولت هستند وهمگی دشمنان واقعی ملت ایرانند و ما را باین روز سیاه انداخته اند از هر ملت و ملیت باشند خودداری و تجدید نظر بعمل آورد و همانطوریکه ضمن برنامه دولت آمده افرادی را از این دسته که زاید میدانند از خدمت معاف و انشاء الله سایه شان از سرما کم شود و راهی کشورشان نماید و ما را بحال خودمان بگذرانند و همچنین باید سعی شلج در آینده برخلاف گذشته شرط اصلی ترقی و تعالی کارکنان دولت لیاقت و جدیت وطریق خدمتگزاری صادقانه ب مردم باشد نه تبعیض و پارتی بازی و پارتی تراشی اینست سر کامل موفقیت شمدار و وظیفه خطیر و بسیار مشکلی که در این برهه از زمان بعهد گرفته اید جناب آقای نخست وزیر! از کشاورزی نام برده اید باید بگویم کشاورزی کشور ما امروز متأسفانه بسطعی کتر از صفر رسیده بطوریکه کشاورزان زحمتکش که بسوز دارای زمین و آب شخصی شده اند اکثرآ بعنت عدم وجود کارگر و تحمیلات دیوانی و پانین بودن نرخ محصولات کشاورزی زمینهای خود را رها نموده اند و کارگری را در شرکتهای راه و

ساختمان و کوره های آجرپزی ترجیح میدهند و من از شهرستان مهاباد حوزه انتخابیه ام که صد درصد منطقه کشاورزی است محبت میکنم جناب نخست وزیر گرفتاری و دردسر دیگر کشاورزان کشور بخصوص شهرستان برزی مهاباد وجود شرکتهای سهامی زراعی کشاورزی است که متأسفانه سهل است بازدهی چندانی برای دولت آنها در مقابل میلیاردها ریال صرف هزینه زائد ندارد باعث عدم رضایت کامل سهامداران کشاورز نیز میباشد در ملاقاتی که حضوراً داشتم موضوع را مطرح و عده فرمودید در اولین فرصت مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

جناب نخست وزیر شما که از خانواده های اصیل و مستصحب به عشایر میباشید یقیناً از خدمتگزاری صادقانه و برزدرای این سربازان جان باز و بدون جیره و مواجب کشور که فظوری عرق سپهن دوستی و شهادت و شجاعت در تمام طول تاریخ دوشادوش ارتشهای دلیر ایران جان بازی و فداکاری نموده اند اطلاع کامل دارید ولی متأسفانه با همه سوابق درخشان خدمتی و سرحداری و از خود گذشتگی شان مورد بی مهری قرار گرفته و طرد و گوشه نشین شدند و پاداشی را که باین طبقه داده شد فقر و فاقه و تنگسستی و بدبختی بوده پس اما در اینجا قسمت آخر عرایضم روی این سواهی که طبیعت به وفور در درون خاک وطن عزیز ما بودیت نهاد موطلا سیاه بین المللی نام دارد (ولی متأسفانه مورد استفاده ملت ایران نمی باشد) تکیه میکنم زیرا همگان میدانند چشمان طمع و زرآن خارجی را از دیر باز به این سرز و بوم متوجه ساخته و از هیچگونه مزااحت و تشبث و تحریکات و تلاش مداوم برای دست یافتن و تصاحب آن در گذشته نچندان دور به شیوه استعماری و امروزه بروش استعماری و تحریک ابادی دست نشانده داخلی آنها با صرف انرژی و میلیونها پول و توزیع همه وسایل ضد ملی کوتاهی نداشته و ندارند البته اتحاد و اتفاق و همبستگی ملی ما سلسلید و محکمی است که این آرزندان بد اندیش را برای رسیدن بمقاصد شوم و پلیدشان باز میدارد (و بقول معروف تیرشان با سنگ خارا برخورد میکند) پس بنابراین آنها باید برای پیشبرد اهداف استعماری و پلیدشان بی شرمانه در ارکان همبستگی ملی ما تزلزل و چند دستگی بوجود آورده تا طعمه لذیذی بیچنگ آورند و باتمهید مقدمه قبلی و حیل مختلف و باهر وسیله ای که در اختیار داشته باشند و حتی چنگ و دندان برشته های محکم پیوستگی ما حمله ور شده اند و با صرف مبلغ معتدابهی پول و دیگر وسایل و با دستهای آلوده افراد و ابادی کثیف خود انواع مختلف فساد را در بین تشکیلات جامعه منزه ما رواج دادند و با کمال بی رحمی بر فضایل اخلاقی و یک پارچگی ملت ایران و تمام عوامل و ضوابطی که بوجود آورنده و موجد انتظام امور جامعه ما میباشد چوب جراحی گذاشتند و با ورهای مردم را نابود کردند و دلها را شکستند و افراد جامعه را نسبت بهم بدبین نموده و اجزا آنرا از یکدیگر بریدند و روح پاک ایرانی را دچار چنان تزلزل و عصیان و تشنج ساخته و خرمن پربار ثروت های مادی و معنوی ملت ایران را بغارت بردند و بیاد فنا دادند و همه چیز را بر بردند آنچه باقی گذاشتند بدبختی پریشانی فقر و نابسامانی است و لاغیر اینست اوضاعی که دولت فعلی با آن روبرو است در خاتمه عرایضم توجه دولت را باو ضاع شهرستان مهاباد و خواسته ها و نیازهای همشهریان عزیزم جلب مینماید و همانطوریکه جناب نخست وزیر حضوراً بین وعده فرمودند با اعزام هیئتی بریاست یکی از وزرا کابینه بان شهرستان و تماس مستقیم با حضرات آقایان

علما اعلام بخصوص حضرات آیات جنابان حاج سید شیخ عزالدین حسینی امام جمعه مهاباد و استاد عبد الکریم شهری کندی که از پیشوایان بزرگ مذهبی مناطق کرد نشین بخصوص مهاباد هستند و مورد احترام و علاقه کامل میباشند و کسب نظر مراجع محترم مورد بحث نیازهای نوری و ضروری آن شهرستان را مورد توجه خاص قرار داده بخصوص خواسته های عموم مردم شرافتمند علی الخصوص طبقه شریف و زحمتکش نعمان محترم و کارکنان اداری و کارگران و کشاورزان منطقه اقدام لازم بعمل آورند این خواسته های مکرر اینجانب بوده که هرگز در گذشته نخواستند بدان توجه نمایند ضمناً باید عرض کنم بطوریکه مشاهده میشود خوشبختانه یکی از اهم مسائل توجه کامل ملت ایران با مسور مذهبی است ولی تاکنون دولتهای گذشته بهیچوجه با مسور مذهبی و دینی در شهرستانها مخصوصاً در شهرستان مهاباد توجهی ننموده بهرحال عموماً از خداوند منان مسئلت داریم که سپهن عزیز ما را از برادر کشی و وضع خطرناک فعلی نجات دهد، در ضمن یادداشتی از طرف یکی از همکاران رسیده است که عیناً قرائت میکنم:

« در روزنامه آیندگان صبح امروز مشاهده شد در گفتگوی مطبوعاتی با تیمسار ارتشید قریه باغی رئیس ستاد بزرگان ارتشتاران سؤال شده بود (آیا شما زمره های استقلال کردستان و بلوچستان را بشکیده اید) چون اینجانب نماینده بلوچستان هستم زمره استقلال بلوچستان عاری از حقیقت و تکذیب نمیشود مردم بلوچستان مردمان سپهن پرستی هستند و در استقلال کشور ایران وفادار بوده و هستند و منطقه بلوچستان از کشور ایران جدا نیست این قبیل شایعات از ناحیه دشمنان ایران است و بس.

کمال تشکر و امتنان را دارد خداداد ربکی که بنده هم معتقدم این حرفها عاری از حقیقت و سم باشی محض است و تکذیب می کنم.

۴- قرائت دو پیشنهاد کفایت مذاکرات و تصویب آن.

رئیس - دو پیشنهاد کفایت مذاکرات از طرف گروهی از نمایندگان رسیده است که قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با احترام چون بقدر کافی درباره برنامه دولت بحث شده لذا پیشنهاد کفایت مذاکرات را مینماید:

رستم رفعی - عبدالله توکی - محمد نوری - دکتر فروزین - سرلشکر ایلیخانی - احمد دولتی - سلیمی - منوچهر دهقان - بزرگراه.

رئیس - پیشنهاد دیگری نیز در همین زمینه رسیده است که قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ریاست محترم مجلس شورای ملی

در این موقع حساس کشور که هر دقیقه و ثانیه آن ارزش حیاتی دارد بطوریکه ملاحظه فرمودید آقایان نمایندگان موافق و مخالف همان مطالبی را ایراد فرمودند که خود آقای نخست وزیر در برنامه دولت بیان فرمودند و همه آنها را قبول دارند، تصور می رود هر قدر مذاکرات ادامه یابد نفع کشور در آن مرتب نیست، لذا پیشنهاد کفایت مذاکرات را مینمائیم. با تقدیم احترام رحمتی لاریجانی - مصطفی طیفانی - سیف الله انشار - فضل الله کاسمی - سرتک دره شوری.

رئیس - آقای رفعتی فرمایید.

رفعتی - جناب آقای رئیس همکاران محترم، عده‌ای از آقایان به عنوان موافق و مخالفت آمدند و صحبت کردند، آنچه ما استنباط کردیم ذکری از گذشته بود و نگه‌ای از دولتهای گذشته که خود آقای شاپور بختیار خودشان در این مورد قبلاً اشاره فرمودند و اذعان داشتند، بنده آنچه را که میخواهم عرض کنم در موافقت با این پیشنهاد است که تقاضای تصویبش را دارم و چند نکته را هم میخواهم این جا به عرض برسانم: کلمه راجع و کلمه مسئول عن الرعیة تمام مادر جریانات اخیر مملکت در دوران حکومت سیزده ساله منحوس هویدائی مسئول هستیم. (یکی از نمایندگان - به ما چه؟ ما چرا؟) در مورد این مسئولیتی که گفتم بایک حدیثی داریم که در روز قیامت مظلوم را بیشتر از ظالم کتک می زند و آتش می زند (احسن مستصحیح است) (خنده نمایندگان) در عرض سیزده سال حکومت هویدا سکوت محض بود و نایب دلی فضای باز سیاسی و همت جوان های مملکت، همت نوجوانان مملکت، همت دانشجویان و رهبری روحانیون عالیقدر ما فضائی را به این جا رسانده است. اما آن کسی که هویدا را تربیت کرد که در عرض سیزده سال بتواند این طور مردم را ستمگ و یا مجذوب کند، همان فرد هم در میان ما هست. آقای بختیار شما خیلی گرو دارید، پیش ملت ایران شما شرافت ایلی سردار اسعدها، اسیر مفتحها، امیر حسین خان هارسرادر افغانها، شرافت ایران را شما به یاری گرفتید، امیدوارم شما بتوانید آن شرافت ایلی را حفظ کنید، جناب آقای شاپور بختیار اساس ساواک را یک بختیاری گذاشت، اساس همه این شکنجه ها را. امیدوارم شاپور بختیار مثل تیمور بختیار نباشد که روی تیمور لنگ را سیاه کرد.

رئیس - شما روی پیشنهادتان صحبت کنید چرا از موضوع خارج می شوید؟ شما همیشه همین کار را می کنید به عنوان این که میخواهید روی پیشنهاد صحبت کنید تشریف می آورید و بعد مطالب دیگری را می گوئید.

رفعتی - چشم، بهر حال من برای شما توفیق میخواهم، من یک لرساده هستم مثل خودتان، امیدوارم که شما هم در این وضع نایب سامان مملکت بتوانید مملکت را از این وضع نجات دهید. واقعا وضع بسیار ناهنجاری که در مملکت پیش آمده شما وارث آن هستید، انشاء الله که خداوند به شما توفیق عنایت فرماید که بتوانید مملکت را از این ورطه نجات دهید و از دوستان و همکاران خود نیز تقاضا میکنم که به این پیشنهاد رای موافق بدهند، متشکرم. (احسن - احسن)

رئیس - مخالفی هست؟

پارسا مطلق - بله بنده میخواهم صحبت کنم.

رئیس - آقای پارسا مطلق فرمایید.

پارسا مطلق - بنده مایل بودم همان طور که عده زیادی از نمایندگان محترم به عنوان بحث در برنامه دولت یاب به عنوان مخالف و یاب به عنوان موافق صحبت کردند فرصت بیشتری داده میشد که سایر نمایندگان، خانمها و آقایان، بیایند و در این جا و در این برهه از زمان که مملکت ما در یک سراسیمگی عظیمی قرار دارد همه صحبت کنند و مطالبی را که به نظرشان میرسد بیان کنند (همه نمایندگان) من متأسفم که نظیر گذشته باز هم

از این مسایل فرمایشی در این مجلس حکم فرمات و نمونه اش هم همین پیشنهاد کفایت مذاکرات است که ساختگی است (همه) و اعتراض شدید نمایندگان. (زنگ رئیس)

رئیس - اجازه فرمایید، آقای پارسا مطلق چرا به مجلس توهین می کنید؟ شلوغ نکنید.

مینور صادقی - در حالیکه متعرضانه بسوی تریبون میرفتند آقای پارسا از تریبون تشریف بیاورید باین.

رئیس - آقای صادقی فرمایید بنشینید بشما مربوط نیست.

پارسا مطلق - جناب آقای بختیار من اگر میخواستم به عنوان مخالف در برنامه عالیجناب صحبت می کردم ولی من جناب عالی را خوب می شناسم در همان سال ۳۰ و ۴۰ که دانشجوی بودم، مبارزات جناب عالی را در راه احقاق حقوق مردم ایران دیدم اما متأسفم در موقعیکه جناب عالی شغل نخست وزیری را پذیرفتید همه گروه های اجتماعی و روحانیون با جناب عالی مخالفت کردند و من آرزو میکردم که شما این شغل را نمی پذیرفتید (همه نمایندگان)

رئیس - آقای پارسا خواهش می کنم در مورد مخالفت خودتان با پیشنهاد صحبت فرمایید.

پارسا مطلق - استدعا میکنم اگر امکان دارد فرصت بدهید چند نفر از آقایان بیایند و مطالبشان را بگویند شاید این مسائل برای آقای نخست وزیر آشناتر باشد و در رفع مشکلات به ایشان کمک کند. بنده معرفی ندارم (همه نمایندگان).

رئیس - اجازه فرمایید آقایان موافق و مخالف نظر ایشان را بگویند. در کمال نظم و آراش صحبت فرمایید. آقای توکلی فرمایید.

توکلی - با اجازه مقام ریاست، همکاران گرامی، مقدمتاً عرض کنم که جناب پارسا قیاس به نفس فرمودند و فرمایشاتی که فرمودند در شان خودشان بود بنده اعتقاد من این است که در این چند روز پیش ازینست نقر از استادان سخن بقدر کافی در این ساحت مقدس مجلس شورای ملی تذکرات لازم را ایراد کردند. و آن تذکرات لازم را دادند و با اندازه کافی در برنامه دولت بحث شده، ما در شرایط بسیار حساس و تاریخی قرار داریم، ما بایستی به دولت حاضر امکان بدهیم ولو یک دقیقه هم شده زودتر به کار خودش مشغول بشود البته برای تمایلی، معذرت میخواهم، رای اعتمادی که همکاران خواهند داد و دولت حاضر را تأیید خواهند فرمود.

رئیس - این حرفها اصلا مربوط به پیشنهاد نیست.

توکلی - بنابراین بنده نظرم این است که به اندازه کافی صحبت شده دولت بختیار را امکان بدهیم که هر چه زودتر بکار مشغول بشود. تاطی و عده ای که در برنامه اش داده است هر چه زودتر در جهت افکار عمومی کار کند. متشکرم. (احسن - احسن)

رئیس - به پیشنهاد کفایت مذاکرات رای میگیریم. خانمها و آقایان که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد.

۷ - بیانات نخست وزیر (دکتر شاپور بختیار) و تقاضای رای اعتماد از نمایندگان مجلس.

رئیس - جناب نخست وزیر فرمایید. دکتر شاپور بختیار (نخست وزیر) - ریاست محترم مجلس شورای ملی، نمایندگان محترم در سال ۱۳۴۱ یا ۱۳۴۲ در میدان

جلالیه من سخنرانی خود را با این شعر شروع کردم، امروز نیز چون به همان عقاید و اصولهای بنیم باز تکرار می کنم.

روز نخست چون دم زندی زدیم و عشق شرط آن بود که جز ره آن شیوه نسپریم

عده ای از نمایندگان محترم مجلس در انتقاد ویا در تأیید برنامه دولت مطالبی را فرمودند و ضمن توجیه نظرات خود باید عرض کنم که بیش از حد اعتدال به گذشته پرداختند و کم تر راجع به برنامه دولت بحث کردند البته مطالبی را که آقایان فرمودند بسیار ارزنده و آشنونده بود ولی بنده وقت این را که به یک یک جداگانه جواب بدهم همان طوری که اطلاع دارید، ندارم. و شاید اغلب این مطالبی را که گفته شده است میتوان در سه یا چهار جمله خلاصه کرد. مطلبی که بیش از همه اینجا اشاره شد مفاسد دولتهای گذشته بود که شاید چهار پنج وقت مجلس را گرفت اسکندری - همیشه بگیرد.

نخست وزیر - آقایان محترم اطلاع دارند که نه من در دولت و حتی اکثریت قریب به اتفاق همکاران من دخالتی در رؤس این مسائل که باعث ناراضی ها شده نداشتم و به هیچ صورتی نخواستیم در این مدت دراز از گوشه انزوا بیرون بیایم و آن رفیق محترم و دوست و استاد دانشگاهی که من را متهم کرد به این که من در شرکتی کار میکردم و حقوق می گرفتم نهایتاً اختار من است و اگر در آن شرکت سه درصد سهام مربوط به بنیاد پهلوی بوده باعث خجالت من نیست ولی آنچه که کردم این است که اول کار کردم بعد مزد گرفتم و در مقابل کاری که می کردم نان میخوردم و این نان را حلال می دانم (نمایندگان - آفرین) همین شرکتی که اشاره کردید روشن می کنم، از طرف بنیاد پهلوی بمن پیغام داده شده که یا سیاست را دنبال کنید یا این شرکت را که اکثریت سهام آن مال ایرانی ها، ۳۰ درصد آن مال فرانسوی ها بود این شرکت فرانسوی هیچ سهامی از بنیاد نداشت، بنیاد پهلوی زمین هایی را که ملی کرده بود و تصاحب کرده بود بقیمت لایمفت و بقیمت ۳۰ یا ۴۰ تومان میخواست که این شرکت بفروشد من مخالفت کردم برای این که زمینی که ملی شده نباید به یک شرکتی مفت داده شود و من از آن روز آن شرکت بیرون آمدم و الان درست یازده ماه است که در آنجا سمتی ندارم این نکته ای بود که میخواستم راجع به آن تذکری بدهم ولی دیگر راجع به جزئیات زندگی خود صحبت نخواهم کرد. برای این که برای همه آقایان روشن است و امیدوارم که نکته مبهمی در آن نباشد، همان طوری که عرض کردم در اسرع وقت دادگاههای صالحه به اتهامات مجرمینی که اشاره به آنها شده رسیدگی خواهند کرد و ضمناً لازم است به اطلاع شما برسانم که بازجویی از تیمسار نصیری آغاز شده (آفرین) و این کار شوخی نیست یامن میروم یا این ها را با سرعت وجدیت به مجازاتی که لایق آن هستند در دادگاهی که تشکیل میشود، میبرسانم. لایحه دوم که در اسرع وقت تقدیم آقایان خواهد شد انحلال ساواک است که در شهرستانها و دردهات ما یک حکومت مغول را تشکیل داده بودند و هیچکس بیشتر از من زجر از این سازمان نکشیده است. درست است که با سنی که من دارم ممکنست مرا در بعضی از سلولها ببردند و با شکنجه میتوانم شما بگویم در سلولهایی بودم که نه میشد نماز بخوانی و نه ورزش بکنی. این مسئله را برای این گفتم که بعضی از آقایان گفتند که شما

ساواک را منحل میکنید و یک چیز دیگر بیای ساواک میاورید اینطور نیست هیچ دولتی در دنیا بدون یک پلیس امنیتی زندگی نمیکند. شرق و غرب، شمال و جنوب یک پلیس امنیتی و یک دستگاه امنیت باید داشته باشد. و یکی از علل سقوط دکتر مصدق اعلی الله مقامه همین بود که پلیس نداشت و الا همان گانگسترهایی را که در فرودگاه مهرآباد آمده بودند همانجا دستگیر میکرد.

پژشکپور - پلیس امنیتی یا اطلاعاتی؟
نخست وزیر - پلیس باید اطلاعات را در اختیار دولت بگذارد و دولت باید با سیاسی که دارد و تدبیری که دارد اتخاذ تصمیم کند. من امیدوارم در هر صورت این عملیات وحشیانه در این آب و خاک تکرار نشود (نمایندگان - انشاء الله) و ما دیگر هیچوقت صحبت از شکنجه برای داشتن یک عقیده یا خواندن فلان کتاب یا گفتن فلان حرف نداشته باشیم ولی لاابالگیری و بی بند و باری را هم ممکن است بعضی ها به سرحد خیانت و جنایت برسانند، آنوقت دولت باید عکس العمل نشان بدهد اگر ما آزاد بگذاریم همه را که هر چه را که میخواهند بگویند باز قابل تحمل است ولی اگر آزاد بگذاریم همه را که هر چه میخواهند

بکنند این مملکت بقا دوام نخواهد داشت (صحیح است) هر چه احساسات شما مبتهی باشد نباید از یک دولتی که ۱۰ روز از عمر آن نمیگذرد انتظار داشت که تمام فسادها و ورشکستگیهای دول سابق را جبران بکند. باید حداقل وقت را دید و حسن نیت نشان داد، و آیا در یک مدت کوتاه که قبلاً گفته ایم قدم میگذاریم یا فقط حرف و بیان و همان صحبت هایی است که در ۲۰ سال گذشته دیدیم صحبت از این شد که آیات عظام با ما همراه نیستند بنده کار آن آیت الهی را که پشتیبانی از یک دولت را به اسم و به رسم بکنند کار صبیحی نمی دانم. آیات عظام بالاتر از این هستند که بیایند وارد گود سیاست بمعنائی که من و شما در آن هستیم بشوند آنها بایستی در همان مقامی که دارند ما را هدایت بکنند و ارشاد کنند و بگویند که دولت در این مسائل از روح و تعالیم عالیه اسلام باید پیروی کند. ما احترام به آنها میگذاریم و آنها راهنمایی بما خواهند فرمود یک موضوعی که در این مورد باید عرض کنم و قبل از منست نخست وزیر به اطلاع رسانده بودم موضوع اوقاف است که متأسفانه در این چند سال اخیر بقدری مبتذل و بر ضد اصول اسلام اداره میشد که من مجبور شدم کار این سازمان را متوقف کنم و بگذارم آیات عظام نمایندگان بفرستند و خود آن نمایندگان آزادانه اوقاف را اداره کنند و به مصارف شرعی برسانند و فقط دولت حسابدار این قسمت اوقاف خواهد بود و بس در مورد دوم میخواهم اعلام کنم که از امروز دستور داده ام که هر کدام از آقایان که وسیله دارند و هر دفعه ای که مایل هستند در سال به عتبات عالیات سفر کنند و فریاض دینی و مذهبی خودشان را انجام دهند. البته این موضوع فقط مربوط به ما نیست و دولت عراق هم ممکن است نظراتی در این باره داشته باشد ولی از نظر دولت ایران بلا مانع است و همانطور که همه آقایان مستحضر هستید دولتی آمد قبل از اینکه مجلس شورای ملی تصویب کند حق خروج را از ... تومان به ... تومان رسانید. این عمل غیر قانونی بوده است و هر حقوق دانی میدانند و من آنرا بر میگردانم به همان ... تومان اول. دوست عزیز آذربایجانی آقای اسحقی نژاد فرمودند که اگر از این مجلس هم رای اعتماد بگیرد من عین عیادت خودشان را میگویم «بدانید که تکیم گاهی در بین مردم ندارید مثل اینکه ایشان متوجه

فرمایش خودشان نبودند که این جمله مغایر با علت وجودی خود ایشان در مجلس است و آزادی بالاتر مغایر علت وجودی این مجلس میباشد، من شمارا نمایندگان مردم میدانم والا خودم اعلام میکردم که خودم نخست وزیر هستم خیلی ساده است من حتی بازاری تمایل شما آمدن و بازاری عدم موفقیت خودم و عدم مطمئنایی که بمن ابراز کنید از اینجا خواهم رفت.

رئیس - آقای نخست وزیر ایشان نظر خودشان را گفتند. اسحق نواد - من نظر خودم را گفتم شما به دیگر نمایندگان جکار دارید شما نمیتوانید به مجلس توهین کنید.

نخست وزیر - من معتقدم این اهانت بمن نشده به مقام نمایندگان شده است ولی من معتقدم که فکرایشان اینست که ایشان معتقد به حرفی که زده اند در حقیقت نبوده اند، یکی دوفتر از نمایندگان محترم بر این موضوع تکیه کردند که چرا همزمان دیزین و دوستان سیاسی خود را طرد کردم. من نمیتوانم بشما بیش از این بگویم که اغلب این آقایان را من در ۴ ساعت سپین و اغلب با من همکاری هم دارند اینکه شما سپینید مردم همه یک جور شهامت ندارند. این آقایان همه دارای فضیلت و وطن دوستی و تمام شعاری که ما مایلم یک ایرانی اصیل داشته باشد، دارا هستند. منتهی تا کنیک در کار متفاوت است.

چرا در ایران فقط در اروپا شما سپینید که در احزاب سیاسی مشکل یک چنین پدیده هایی بسیار بسیار آشکار است و اما چون صحبت از این موضوع شد بنده لازم میدانم که این ورقه را نشان آقایان بدهم که در ۲۰ ماه قبل حضور اعلیحضرت ارسال شد و امضاء آقای سنجابی، بختیار و فروهر را دارد. (عده ای از نمایندگان - قرائت کنید) (یکی از نمایندگان - گفته بودند توبه کردم؟) عرض کنم متن بیان آن چیزی است که شما همه در این دوه روز گفتید، منتهی در ۲۰ ماه پیش خطرناک بود. آنچه که ما خواستیم در آخرین قسمت گفته شده است، «بنابر این تنها راه بازگشت و رشد ایمان و شخصیت فردی و همکاری ملی و خلاصی از تنگناها و دشواری های آینده ایران ترک حکومت استبدادی، تمکین مطلق به اصول مشروطیت، احیاء حقوق ملت، احترام واقعی به قانون اساسی (ومن تکیه می کنم روی قانون اساسی) (صحیح است، احسن است) و اغلب به جهانی حقوق بشر، انصاف از حزب واحد، آزادی مطبوعات (که دادم) اجتماعات و آزادی زندانیان سیاسی که انجام دادم و تبعید شدگان سیاسی که هر کدام مایل بوده اند آمده اند و هر کدام که مایل باشند میتوانند بیابند که منکی بر اکثریت تمام نمایندگان مختلف از ملت باشند. این اصول اصولی بود که ما را بهم پیوند داده، من بیشتر از این تعهدی نکرده بودم و حاضر هم نیستم که بیشتر از این تعهد بدهم. (عده ای از نمایندگان - تکثیر و توزیع بفرمایید) علاوه بر این تاریخ کاملاً نشان میدهد که اولین باری نیست که گروهی هم عقیده دور هم جمع شوند و در مواقع خاصی از هم جدا بشوند. مبارزات دیرینه این ملت همانطوریکه خود آقایان اشاره فرمودید در تمام سطوح شکست انگیز بود و من گمان نمی کنم در مدتی به این کوتاهی هیچ ملتی بتواند با آن اختناق ایستد و نیروی مردم را گسترش بدهد و در تمام سطوح مملکت از دانشجو، دانشگامی، کارگر، بازاری و علمای اعلام که البته در این نهضت پیشوا بودند بنظر من چنین افتخاری در این برهه زمان ومدت به این کوتاهی را ندارد. من به این موضوع اعتقاد دارم و هنوز معتقد هستم که دوستانی که با من بودند مثل من فکرمی کنند بدلیل اینکه این اساستامه ای که در جبهه ملی است بخواهند تکذیب می کنند آنچه را که در بر نامه من بوده است در آنجا بوده است و شاید هم

سویال دنگرات باشد و چه هر آزاده ای در این مملکت نمایندگان آقایان را خواهد شناخت و این آقایان حق اینکه بیشتر از این سروصدا براه بیندازند ندارند و بصلاحتشان است که نیندازند من از شما نمایندگان سوال میکنم که مفهوم آزادی چیست و چگونه میشود بافرادی اجازه داد که خود تا دیروز در این دستگاه ساواک شوگی بودند و نورچشمی بوده اند حالا گروهی درست کرده اند بنام انجمن مؤسسان رادیو-تلویزیون ایران. آخر رادیو ایران مال پنجاه سال پیش است تلویزیون ایران مال ۱۰ سال پیش است. بفرمایند که این اشخاص را یاورند تا من به جناب عالی نشان بدهم که ۹ نفر از ۱۰ نفر این دستگاه با چه حقوقها و با چه دستمزدهائی در داخل و خارج کشور با پول شما و با پول ملت ایران سفر میکردند.

نواب صفا - جناب نخست وزیر بنده سئوالی از دولت کرده ام راجع به قطبی و جعفریان و دارودسته اش.

نخست وزیر (شاپور بختیار) - اطمینان داشته باشید که در دولت من تکروری و خود کامگی و نادیده گرفتن افکار عمومی هیچوقت صورت نخواهد گرفت عدم تکیه با افکار عمومی و خواسته های مردم ممکنست چند روزی و چند ماهی و یا چند سالی باشد ولی با تفریق و لعن مردم سواحه میشود. هوایدا قبل از مرگ مرد فیلی دکتر مصدق پس از مرگ هنوز زنده است (احسن است) آقای احمد دولتی نماینده بحر قزوه در مورد مزاحمت افغانها مطالبی فرمودند همانطور که در برنامه دولت اعلام شده است سیاست خارجی دولت بر اساس اصل حسن همجواری است و دولت من از هیچ اقدامی در جهت تأمین حسن روابط همجواری خودداری نخواهد نمود. بقرار اطلاع عده زیادی افغانی مسلح بصورت قاچاق و غیر قاچاقی وارد ایران شده اند و در شمال شرقی و اغلب شهرهای مرکزی دست باغتشاشائی زده اند و چنانچه دیدید در جلوی بازار تهران حدود ۱۹ نفر از اینها دستگیر شدند.

ملت ما بایستی هشیار باشد و گرنه دسیسه بازی های خارجی بهر رنگ و بهر طریق مردم و ارتش را بجان یکدیگر خواهد انداخت و مسلکت را با شوب خواهد کشاند و ملتی خسته از انقلاب و مسلکتی آشفته بچا خواهد گذاشت اینکه من میگویم مملکت ممکنست تجزیه شود و این آخرین تیری است که بقاب هر ایرانی وارد میشود اینکه میگویم

جوانان ما را با تبلیغات خلاف حقیقت بجان هم میاندازند خودتان شاهد هستید از یکایک افراد مات تقاضا کردم که خواسته های خودشان را بلند و آزدانه بیان کنند و آنچه را که میسر باشد با نهایت علاقه و جدیت انجام خواهیم داد ولی بازم اینجا اشاره میکنم و تکرار میکنم که من اینجا نیامده ام که ایران یک سانیتراز آب و خاکش بهدر برود بدون اینکه شویبیم بعضی از افراد جامعه را داشته باشم و شخصاً معتقد هستم که ما باید آزاد زندگی کنیم و باید یکدگراریم که دیگران هم آزاد زندگی کنند (احسن است) در پایان عرایض باید عرض کنم که جناب آقای پزشکپور راجع به خلیج فارس و راجع با اینکه ما ژاندارم خلیج فارس نخواهیم شد مطالبی فرمودند باید بگویم که خلیج فارس برای ما واقعاً یک مسئله نبود بلکه یک واقعیت بود ما آمدیم در خلیج فارس بدلالی که همه میدانند برای اینکه کمک با ربابان و استعمارگران

یسک - منتهی ای ساختیم و آمدیم در آنجا مغارچی را که آمریکا و انگلیس و دولت غربی باید میکردند ما به عهد کرتیم گفتند تا ۱۰ هفته سوژ سال شما وقیبه اش

را ما حفاظت می کنیم و شما هم با اندازه خودتان امنیت آبرایی ما حفظ کنید امنیتی را که مربوط به راه ایران است یعنی آبهای ایران و ساحل ایران است یعنی آنچه که آزادی کشی رانی است تا حدودی که مربوط باست حفظ می کنیم ولی وظیفه ملی نمیگذارد که بنده نفت کسهای دول استعمارگر را با خرج میلیاردها دلار تأمین کنم من بایستی این میلیاردها را جای دیگری خرج بکنم مثل کرمان و بلوچستان که در گذشته این چنین نبودند. من خلیج فارس را برای دول بزرگ حفاظت نمیکنم؟ نه. با این وضعیت برای نفت کسهای دول بزرگ بایستی رل ژاندارم بازی کنیم دول بزرگ آمریکا و انگلیس هر کدام مایلند نفت بخردن ما به قیمت بین المللی و اسپکسفروشیم خودشان حمل کنند و خودشان ببرند وقتی که رفتند این راه باز است بگراییکه یک جنگ بین المللی شود در اینصورت بنده چرا این جنگ بین المللی را راه بیندازم، آنها که خود نفت میخرند یا مال التجاره دیگری را میبرند و میآورند این تأمین را دارند و خود این عمل بسود یک عده مقاطعه کار بین المللی و اشخاصی که بند و بست با مقامات اداری داشته اند بوده و این قراردادها بسته شده است و بنده بگروز ژاندارم بودن در خلیج فارس را با رقم و عدد حضور آقایان میآورم تا ببیند دهها میلیارد دلار ما تا حالا خرج کرده ایم وقتی عرض می کنم ما ژاندارم نمی شویم دلیلش را بدانید من فکر کردم یک مسئله فوق العاده ناسیونالیستی گفتم و گرنه خلیج فارس «خلیج فارس است آنها که اسم دیگری رویش می گذارند یا اینقدر ابله و بسواد هستند که این خلیج را بنام دیگری می شناسند در حدود ۱۸۰۰ سال پیش بعضی از اطلس هائی است که نام گلف پرسبو همین خلیج فارس در آن است حتی دولت شوروی خودش همین لغت گلف پرسبو را استعمال کرده اگر باین لغت گلف پرسبو خوشحالید فرقه ای هم که بناحق میگویند این خلیج، خلیج دیگری است مسلماً اینها یک اغراض شخصی است و ابیدوارم با وضعیتی که با بعضی از دول بصورت غیر برادرانه داشتیم انشاء الله آن مشکلات را بصورت عادلانه حل کنیم که چنین مسائلی پیش نیاید ولی اهمیتی که خلیج فارس برای کشور ما دارد غیر قابل انکار است و دلیل اینکه ما ژاندارم نشویم، ژاندارم بعد خودمان نه بفتح دیگران بنده در خاسته میخواستم چند نکته اساسی را که ممکن بود در ضمن مذاکراتی که کردم از یادم رفته باشد خدمتان عرض کنم اولاً کلیه آیات عظام در برادری ارتش و مردم و نیروهای انتظامی هم عقیده هستند و در این موقع با هشیاری و دقت شایسته مقام منبع آیات عظام عمل بی کنند وجود یک ارتش قوی و متشکل و نیرومند وطن دوست پشتوانه استقلال و حفظ تمامیت ارضی کشور است آنهایکه بارتش ایران بنحوی اهانت می کنند خیال باطل در سر دارند اگر در ارتش فلان انفرسی قائد است آن دلیل بر تقساد ارتش نیست بایستی ارتش را از عوامل ناپاک تصفیه کرد همانطور که تمام ایران و تمام وزارتخانه ها را با بد تصفیه کرد.

رحیمی لاریجانی - حساب خرده تصفیه نکنند، تصفیه صحیح بکنند. نخست وزیر - من ابیدوارم که به نیروهای انتظامی همه مردم و در رأس آنها نمایندگان ملت نهایت احترام را که شایسته آنهاست بگذارند من ابیدوارم اهمیت ارتش را مخصوصاً در این اوضاع و احوال متوجه باشند که تصفیه روحیه ارتش تضعیف

روحیه ملت ایران است یکی از دوستان عزیزم در مورد کودتای ۲۸ ارداد توضیح خواهند برادر این از خبرهای گذشته است که بنده خیلی نوشته ام و نقل کرده ام، در مورد این کودتا بنده را معاف بدانید این حدیثی است که برهبر سربازاری هست خود آنها که این کودتا را کردند اعتراف و اقرار کردند مسئله دیگری که میخواستم حضورتان عرض کنم در حدود ۱۰۰ نفر از افراد فاسد ساواک تا بحال اخراج شده اند البته افراد که فاسد هستند محاکمه هم خواهند شد ولی این بی انصافی است که بخواهیم هر کس در آنجا ماشین نویسی کرده اعدام شود این افتادن از افراط به تقریظ است ما باید از این حالتی که در تحت فشار یک رژیم استبدادی باشیم یا برقراری یک آنارشیزم تمام معنا در ایران گریزان باشیم بنده بعد از این موضوع میخواستم توجه نمایندگان را بیک مسئله دانشگاهی که فراموش کردم در برنامه دولت عرض کنم جلب کنم مسؤلان دانشگاهها هفته گذشته با من تماس داشتند و همانطور که شما گفتم در این دانشگاهها کادر آموزشی و استادان - رؤسای دانشکده ها و دانشگاهها را خودشان انتخاب خواهند کرد پس از آن دولت یک شورای هماهنگی برای یکسان نمودن در سطح فرهنگ و هماهنگی و دانش دانشگاهها تحت نظر اساتید درجه یک ایران ایجاد خواهند کرد و این لایحه بعداً خدستان تقدیم خواهد شد ولی اکنون تمام رؤسای دانشگاههایی که انتصابی بوده اند استعفاشان را بمن داده اند و من خواهش کرده ام از تمام استادان و استاذپاران ، رؤسای دانشگاهها را خودشان انتخاب کنند و این بمعنای اینست که هم وقتی می گوئیم استقلال می دهیم ، دروغ نمی گوئیم و هم وقتی می گوئیم کار مردم را بمردم واگذار می کنیم باز دروغ نگفته ایم و این دیگر مربوط به خود دانشگاهیان است که ترتیب رفت آمد و حقوق و مزایای دانشگاهی و غیره را خودشان بدهند این صحیح نیست وزیری که امروز می آید و فردا میرود و مثلا از فلان دکتر خوشش نمی آید او را از کار برمی آرد و دوست شفیق خودش را بجای او منصوب میکند ، این کار درست نیست و باید خود دانشگاهیان آزادانه هر کس را موجه میدانند انتخاب کنند (آفرین - آفرین) آخرین نکته ای که میخواستم عرض کنم اینست که دیروز اطلاع یافتم حدود پانصد خانه سازمانی برای ارتش ساخته شده که فعلاً ژاندر بر احتیاجات آنهاست و لازم ندارند ولی آب و برقشان وصل نشده است . به رئیس ستاد بزرگ ارتشتاران اطلاع دادم که اینها بایستی در اختیار افرادی در سطح بالاتر یعنی پلیس ساده و درجه داران واگذار شود و اگر بخواهند بدون آب و برق هم از آنها استفاده کنند ویا وسائل نفتی و سیستم های دیگر براه بیندازند اشکالی ندارد فعلاً میتوانند استفاده کنند . امیدوارم تا ۸ ساعت دیگر پانصد خانواده به به آنها منتقل شوند . متشکرم (احسن)

تذکر به دولت به وسیله آقای محسن اجات

رئیس - آقای اجات فرمایشی دارید ؟

محسن اجات - جناب نخست وزیر من به کفایت مذاکرات رأی ندیده ام ولی ممکن است به جنابعالی رأی بدهم . شما را بخدا به کرمانشاه و مردمش رحم کنید ما هر چه پیشنهاد کردیم که هیاتی را برای بررسی اوضاع آنجا بفرستند توجهی نشده است . من خواهش میکنم هیاتی را به کرمانشاه بفرستید و برای آنها

که کشته داده اند و برای شهدا و همه کسانی که فرزندانشان کشته شدند ، ضمن اینکه عاملین و مستبیین را شناسائی بفرمائید باین عهه داغدار و ستم دیده نیز مساعدت و همدردی لازم بفرمائید تا مردم را تسکین داده باشید و هم ما نمایندگان کرمانشاه را پیش مردم روسفید کنید . اگر توجهی به خواسته ما نشود من شخصاً در مجلس متحصن خواهم شد

۸- اخطار نظامنامه ای و سیله آقای محسن پزشکپور

رئیس - آقای پزشکپور فرمایشی دارید ؟

پزشکپور - طبق ماده ۷ آیین نامه داخلی مجلس شورای ملی ، عرایضی دارم .

رئیس - بفرمائید .

پزشکپور - همکاران گرامی بعتقده من یکی از مهمترین و حساس ترین مسائل مربوط به تاریخ آینده و مملکت ما اینجا مطرح است و آنچه که من بیان کردم از سخنان و مصاحبه هایی که در این چند روز از جناب نخست وزیر شنیده بودم ، طوری بود که توضیح آن بنظر من نهایت ضرورت را داشت و در واقع موضوع گیری مجلس نسبت به یک چنین مسأله حساسی که همما نسبت به آن مسئول هستیم ، نهایت ضرورت بیشتر را پدید میکند و آن اینست که جناب بختیار ! من بعنوان یک ایرانی اعتقاد دارم که سرنوشت ملت ما و منابع ملت مادر مورد خلیج فارس هرگز صرفاً و صرفاً تا آن حد که قوانین و مقررات خاصی برای ایقانوس ها و خلیج هاست ، تمام نمیشود . حفظ تمامیت ارضی ما و موجودیت و حاکمیت ملی ما ارتباط تام و تمام با مسأله خلیج فارس دارد . من هرگز نگفتم و نمیگویم که ملت ایران ژاندارم نفتکش های کشورهای بیگانه و کمپانیهای خارجی باشد ولیسی بیک چیز را میگویم که ملت ایران و ساحل نشینان خلیج فارس باید حافظ و مدافع خلیج فارس باشند (صحیح است ، احسن) بنابراین من اعتقاد دارم که جنابعالی هم در این موضع سخنان خود را بدین نحو اصلاح بفرمائید که ما ژاندارم نفتکش ها نمیباشیم ولی حافظ و مدافع خلیج فارس هستیم .

رئیس - جناب نخست وزیر بفرمائید .

نخست وزیر (دکتر شاپور بختیار) - در موردی که جناب پزشکپور فرمودند ، خلیج فارس متعلق به مالکی است که در ساحل خلیج فارس هستند و بزرگترین کشوری که در ساحل خلیج فارس در حدود دوسوم آن ساحل دارد کشور ایران است . بنده اگر ژاندارم خلیج فارس میگویم ، از این جهت است که بیهوده پول خرج نکنم فقط برای حفاظت از نفتکش های بیگانگان و منابع خارجی . ولی البته آنجا که لازم باشد از منابع خود بطور کامل و جدی دفاع میکنم و مسلماً این پرچم سه رنگ ما که مورد احترام من و شما همه ایرانیان وطن پرست است ، باعث خونریزی ماست که آن را در سواحل خود و خلیج فارس در اجزاز بینم . گمان میکنم اختلافی با جناب پزشکپور در این مورد نداریم من متأسف هستم که چنین حالتی در دریای شمال نیست . بهر حال و در هر صورت خلیج فارس یک منطقه فوق العاده مسلمی است ولی آنچه که من نمیخواهم دیدن افراد غیر ایرانی در سواحل خلیج فارس است خلیج فارس باید بدست ما ایرانیها باشد .

رئیس - آقای سلیمانی فرمایشی دارید ؟

سلیمانی - آقای نخست وزیر راجع به رادیو و تلویزیون مطلبی فرمودند و از یک راز وحشتناک پرده برداشتند هدف بنده در عرایضم برنامه های رادیو و تلویزیون بود نه افرادی که در آنجا کار میکنند استدعا میکنم حالاً که توجه فرمودید این برنامه ها بدست چه کسانی درست میشود ، یک برنامه های تربیتی و آموزشی از این بعد تهیه شود تا در تئور انکار و ارشاد آنها مؤثر واقع گردد .

رئیس - آقای اسحق نژاد فرمایشی دارید ؟

اسحق نژاد - حرف من بوسیله جناب نخست وزیر تعریف شده که در این مورد توضیحی دارم .

رئیس - حرف شما نه تعریف شده و نه خدای نکرده توهینی به جنابعالی شده است و من خودم در همان موقع این توضیح را دادم .

اسحق نژاد - اگر چنین است بنده عرضی ندارم .

۹ - اخذ رأی اعتماد نسبت به دولت آقای دکتر شاپور بختیار

رئیس - از آقایان منشی ها خواهش میکنم که برای اخذ رأی در محل نطق حاضر شوند ضمناً از همکاران گرامی تقاضا دارم در جای خود تشریف داشته باشند و هر موقع که بوسیله منشی ها اسسشان خوانده شد رأی خود را به گلدان رأی بریزند .

(اسامی نمایندگان بترتیب زیر وسیله منشی ها آقایان: مهندس صائبی و عبدالهادی آقایان اعلام و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد)

خانها و آقایان: آزموه - هوبر آشوریان - آصف - عبدالهادی آقایان - آتی جعفری - آموزگار - نیره ابتهاج - سیمی - ابطی فلهلیانی - اجاق - اخلاق پور - ادیب مجلسی - دکتر اربابی اناری - اسحق کاهکش - اسحق نژاد - طلعت اسدی - محمد اسدی - اسکندری - اسکوتی - اشرفی - دکتر اعتمادی - اعظمی باوندپور - افتخار - سیف الله ایشلید - مهین افشار جعفری - الداغی - دکتر الموتی - امیر عشاری - اوحدی - سیف الدین اهری - ابلغانی - فرخ لقا با بان - باقرزاده - باقری - دکتر حیدرقلی برومند - سلک تاج برومند - بزرگ زاده - سیب خلیجی - دکتر بقائی - یزدی - دکتر بنکدار پور - دکتر بهادری - بهار - بهارلو - بهنیا - بهیانی - بهرمنند - بیات - محمد پارسا - جلال پارسا - مطلق - ابراهیم پردلی - پزشکپور - پزشکی - پوربردباری - پیرزاده - تدین - تربتی - تزده - تقوی لاریجانی - تقی زاده - منطری - توتونچی افشار - توکلی - تولائی زاده - سالار جاف - جباری - دکتر سید محمد جباری - جلالیان - جندقی - جعفر جوادی - سعید جوادی - جوکار - جهانشاهی - چلاجور - دکتر چهرازی - حاتمی - حریری - حیدرزاده امین - حیدری - خسروی دارانی - دکتر خطیبی - خلیل زاده شیرازی - خورشید - دانشمند - دانشی - دکتر ویدا داودی - دکتر درودی - دلخوش فوسنی - دولتی - منوچهر دهقان - محمد دهقان نژاد - راشدی - رئیسی اردکانی - دکتر رحمانی - رحیم زاده خوئی - رحیمی لاریجانی - دکتر رشید باسی - دکتر رضوانی - رضوی نژاد - صومعه صرامی - ریاضی - رفعتی - ریگی - زرگر زاده حاج باغلو - دکتر ستاری - سرتک درمشوری - دکتر ستوده - سرهنگ زاده - سعادت فرد - سعادت قدس نیا - دکتر سعید - پرویندخت سلیمی

دکتر سلیمانی سواد کوهی - حسینعلی سلیمانی - سلیمی سیدی - سینی - شادلو - شادمان ولوی - شریعت - شریفی - شهابی - شهبازی - شهرستانی - عبداللطیف شیخ الاسلامی - دکتر شیروانی - صائب - صائبی - منصور صادقی - نوذر صادقی - صبوری یزدی - صدر - دکتر صدیق اسفندیاری - صدیق زاده - صفری پور - دکتر مهین دخت منج - دکتر ضیائی - دکتر طیب - طربی - طغیانی دولت آبادی - ظفری - عابدی - دکتر عادل رانکوهی - عالمی - عالمی - عباس عطائی - عباس میرزائی - دکتر غلامرضا عدل - قدس ایران عدیلی - محمد حسین غضنفری - غلامرضا غضنفری لرستانی - دکتر فرزنان امیری - فرمان - دکتر فروزین - فرهنگ بیگوند - دکتر فروز آبادی - قائمی - قادری - قاسم زاده - قاسمی - قاضی - قدسی - قرائی - قراچوللو - قراقرنوشجایی - قربانی نسب - قریشی - کاسمی - کاشفی - کاظمی - کیمی زاده - یوسف کهن - دکتر کیان - دکتر صدری کیوان - لیقوانی - دکتر لیوانی - ماحوزی - مافی - مانی - ستولی - مجتائی - مجتهدی - محمد خانلو عشاری - دکتر محمدی کوشکی - محمدی دشتکی - محمودیان - عصمت مشائی - دکتر مشیر - معتضدی - معززی - معینی چاغروند - معینی قراقرنلو - ملکشاهی - دکتر منتظری - دکتر منصور - موسوی ساکوتی - دکتر پور ذریعهر - میرزا لوی - میر عرب رضی - متعالیه نائینی طبا - فاطمه نجیمی نائینی - نصیری زاده - نظمی - نواب صفا - نوربخش دماوندی - محمد نوری - نوری اسفندیاری - دکتر واحدی - لطیفه وحیدی - وزیری - وشمگیر - وکیل گیلانی - هاشمی میناندوب - فریده هاشمی - هرزندی - یزدی - یگانه .

(آراء گرفته شده شماره شد و نتیجه برقرار اعلام گردید)

آراء موافق ۱۴۸ رأی
آراء مخالف ۴ رأی
آراء مستنع ۲۲ رأی

رئیس - از عهده حاضر در جلسه ۲۰۰ نفر بودند ، مجلس شورای ملی ، با ۱۴۸ رأی موافق و ۴ رأی مخالف و ۲۲ رأی مستنع به دولت جناب دکتر شاپور بختیار رأی اعتماد داد (نمایندگان - مبارک است) .

موافقین - خانها و آقایان : رحیم زاده خوئی - توتونچی افشار - حیدرزاده امین - قاسم زاده - بنکدار پور - محمودیان - دکتر حیدرقلی برومند - دکتر سعید - میرزا لوی - دکتر بهادری - پزشکی - واحدی - دکتر چهرازی - کاسمی - دهقان - آشوریان - وزیری - عالمی - دکتر رشید یاسمی - عباس عطائی - آموزگار - دولتی - بهارلو - دکتر ستوده - اسحق کاهکش - ریگی - تزده - مجتهدی - طغیانی دولت آبادی - اعظمی باوندپور - عبدالهادی آقایان - شادمان ولوی - قدس ایران عدیلی - آزموه - محمدی دشتکی - بهرمنند - خسروی دارانی - مهندس حسن صائبی - تربتی - باقرزاده - آتی جعفری - مهین افشار جعفری - حسینعلی بیات - نیره ابتهاج - سیمی - دکتر عدل - صفری پور - حاتمی - اسکندری - رضوی نژاد صومعه صرامی - محمد حسین غضنفری - صدری کیوان - خلیل زاده شیرازی - دکتر بقائی یزدی - معززی - جوکار - جندقی - دکتر ضیائی - تقوی لاریجانی - سعادت قدس نیا - ملک تاج برومند - لیوانی - فاطمه نجیمی نائینی

دکتر منصور - اهری - دانشی - عصمت مشایبی - علی اوسط - جباری - درودی - اشرفی - دکتر محمدی کوشکی - قراچورلو - یگانه - معتمدی - سیف‌الله افشار - سلیمی - نوری - چلاجور - مجتبیائی - نظمی - اوحدی - طرفی - عابدی - سعادت فرد - امیر عشایری - خطیبی - بزرگ زاده - مهندس بهبهانی - عباسی - لبقوانی - سعیدجواد - سیفی - قاسمی - جهانشاهی - فرح‌لقا بابان - شریعت - دکتر مهیندخت صنیع - پارسا - زرفعی - سلیمانی سواد کوهی - وکیل کیلانی - دکتر کیان - سرهنگ زاده - منصور صادقی - قریشی - بهار - سالار جاف - غلامرضا غضنفری - منتظری - شادلو - جعفرجواد - زرگر زاده - حاج یانغلو - ستدین - مانی - دکتر الموتی - حیدری - نودصادقی - بسیج خلغالی - کهن - بهنیا - صدیق زاده - صبوری یزدی - قراگزلوشجاعی - محمداسدی - توکلی - دانشمند - متعالیه نائینی طب - دکتر امیری - میرعرب رضی - عبداللطیف شیخ الاسلامی - دکتر اعتمادی - رئیس اردکانی - راشدی - طلعت‌اسدی - ریاضی - رضوانی - چلایان - باحوزی - سترک دره شوروی - دکتر مهر - الداعی - ایلخانی - دلخوش فومنی - معینی قراگزلو - موسوی ماکوئی - نصیری زاده - پوربدرباری - قادری .

مخالفین - آقایان : شهبازی - تقی زاده منتظری - پیرزاده - حربی - صدر - ابوالحسن عاملی - سیدی - اخلاقیور - حسینعلی سلیمانی - دکتر محمد ستاری - دکتر فروزین - ابطحی فهلیانی - قدسی - نوابصفا - کاشفی - دکتر رحمانی - آصف - دکتر طبیب - خورشید - شریفی - مانی - اسکویی - هرزندی - متولی - پارسا مطلق - دکتر عادل رانکوهی -

دکتر شیروانی - قائمی - سائب - برشکپور - قربانی نسب - دکتر صدیق اسفندیاری - افتخار - منوچهر یزدی - کاظمی - باقری - سیدمحمد جزایری - ظفری - دکتر مشیر - ملکشاهی - فرمان - اسحق نژاد - و خانم پرویندخت سلیلی .
محتنعین - خانمها و آقایان : فرهنگ بیگوند - تولائی زاده - محمد شهرستانی - اجاق - ادیب مجلسی - اربابی اتاری - پردلی - ویدا داودی - دهقان نژاد - رحیمی لاریجانی - شهبانی - دکتر فیروزآبادی - قاضی - قرائی - کیمی زاده - محمدخانلو - عشایری - معینی چاغروند - نوربخش دماوندی - نوری اسفندیاری - لطیفه وحیدی - هاشمی میانداوب - فریده هاشمی .
رئیس - جناب آقای نخست‌وزیر فرمایشی دارید بفرمائید .
نخست‌وزیر - بنده می‌خواستم از ابراز محبت و اعتمادی که نمایندگان نسبت به برنامه دولت فرمودند، تشکر کنم . همچنین بمنظور حفظ اصول دموکراسی و احترام به اقلیت از آنهایی هم که رای مخالف دادند تشکر کنم امیدوارم که اقتدر خدمت بکنم که آنها را هم بطرف اکثریت متمایل کنم . الان نمی‌شود قضاوت کرد و من حق می‌دهم که آقایان تردید داشته باشند . بدین جهت بنده بازم از تمام خانمها و آقایان بدون استثناء تشکر می‌کنم .

۱- پایان جلسه
رئیس - با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم می‌کنیم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً باطلاع خواهد رسید .
 (جلسه ساعت دوازده و ده دقیقه پایان یافت)
رئیس مجلس شورای ملی - دکتر جواد سعید

خلاصه تذکر نامه‌ها به دولت :

آقای جعفر حیدری نماینده مهلباد تذکر نامه‌ای در مورد پنج نفر از زندانیان سیاسی مهلباد تقدیم و درخواست آزادی آنها را کرده‌اند .
 آقای محمد ستاری نماینده رشت، طی تذکری که به دولت تقدیم کرده‌اند مصراً تعقیب عاملین و سببین کشارهای اخیر این شهر را خواستار شده‌اند .
 آقای علی امیر عشایری نماینده سردشت و پیرانشهر در مورد کشارهای این دو شهر تذکر نامه‌ای تقدیم و تقاضای مجازات سببین اینگونه حوادث را کرده‌اند .
 آقای منوچهر سرهنگ زاده نماینده لنجان در مورد حوادث این شهر که باعث کشته شدن یک زن و مجروح گردیدن عده‌ای شده است تذکری به دولت داده و تعقیب و مجازات سببین را خواستار شده‌اند .
 آقای عبدالسمیع لیوانی نماینده کردکوی در مورد حادثه‌ای که منجر به کشته شدن جوانی در این شهر گردیده است . طی تذکر نامه‌ای بدولت درخواست اعزام هیاتی جهت رسیدگی به این موضوع را کرده‌اند .
 نمایندگان مردم رشت : آقای محمود تقی زاده منتظری و خانم نیره اجتهاد سیمی با تقدیم تذکر نامه‌ای به دولت در مورد حوادث این شهر که منجر به کشته و مجروح شدن عده‌ای گردیده است خواستار اعزام هیاتی بمنظور تحقیق در علل بروز این حوادث و شناسائی و مجازات عاملین اصلی اینگونه کشارها، شده‌اند .
 آقای حسن قرائی نماینده خواف با تقدیم تذکر نامه‌ای به دولت، تقاضا کرده‌اند که کلیه سررسیده‌های پیدهاکاران به بلنکها اعم از بازگانان، کشاورزان و کسبه بمدت یک سال تمدید گردد .
 نماینده مردم شوشتر، آقای سید عبدالله صدیق زاده ضمن تقدیم تذکر نامه‌ای دولت خواسته‌اند هیاتی برای رسیدگی به چگونگی حوادث این شهر که عده‌ای کشته و زخمی بجای گذاشته است، اعزام شوند و عاملین و سببین را معرفی و تعقیب نمایند .

آقای محمد اسحق کاهکش ضمن تقدیم تذکر نامه‌ای به دولت بماد آور شده‌اند که روز ۲۱/۱/۵۷ تاکنون در اثر برخورد مأمورین انتظامی با مردم عده‌ای کشته و زخمی شده‌اند و در پایان تقاضای رسیدگی فوری به اینگونه کشارها را کرده‌اند .
 آقای سید مسلم قریشی نماینده بندرعباس، در مورد حوادث این شهر که باعث کشته و زخمی شدن گروهی از مردم شده است تذکری به دولت تقدیم و تقاضای اعزام بازرسین صالح به محل و شناسائی و مجازات سببین را کرده‌اند .
 آقای جعفر قاسم زاده نماینده رودسر، طی تذکر نامه‌ای به دولت، تعقیب مرتکبین حوادث اخیر این شهر را خواستار شده‌اند . خانم لطیفه وحیدی نماینده اردبیل، بخاطر حوادث مکرر ناگواری که در این شهر و روستای نیازی روی است تذکری به دولت تقدیم و تقاضا کرده‌اند که هیاتی صاحب‌تدار جهت تحقیق و بررسی به حوزه انتخابیه‌شان اعزام و عاملین اینگونه حوادث را تعقیب و مجازات نمایند و خسارات قابل جبران را نیز ارزیابی کنند .
 نماینده مردم بهار و کبوترآهنک، آقای عبدالله قراگزلو شجاعی، پیرو تذکر قبلی خود در زمان نخست‌وزیری آقای شریف امامی، تذکر نامه‌ای به دولت تقدیم داشته‌اند و تقاضا کرده‌اند که برای جلوگیری از ادامه ناسنی‌ها و برقراری امنیت در استان همدان، فوراً هیاتی به این استان اعزام و علل بروز حوادث ناگوار حوزه انتخابیه‌شان را به مجلس شورای ملی گزارش نمایند .
 آقایان : دکتر الموتی - دکتر درودی - سید باقر شادمان و محمد رضا وکیل گیلانی نمایندگان قزوین، از تعقیب تذکار به دولت تیمسار ازهارای مورخ ۱۰/۸/۵۷ تذکر نامه‌ای به دولت تقدیم و تقاضا کرده‌اند که هیاتی جهت تحقیق و رسیدگی حوادث و شناسائی و جهت یابی محرکین و سببین و عاملین و انگیزه وقوع اینگونه حوادث به قزوین اعزام و ترتیبی اتخاذ شود تا آلام مردم تسکین یابد . در پایان نیز یادآور شده‌اند که چون مقام ریاست مجلس طی نامه شماره ۲۵۷۸۴-۲/۱۰/۵۷ ابلاغ کرده‌اند که شخصاً حوادث این شهر را بی‌گیری خواهند کرد، پس از شش شبانه روز به تحصن خود در مجلس شورای ملی پایان می‌دهند .
 آقای پرویز فرهنگ بیگوند نماینده سنقر و کلیانی، بخاطر حوادث ناگوار این شهر و غارت و چپاول اموال مردم به تحریک افراد مار کدار محلی، تذکری تقدیم کرده و تعقیب سببین اینگونه اقدامات را خواستار شده‌اند .
 آقای عبدالله توکلی نماینده الیگودرز با تقدیم تذکر نامه‌ای به دولت، مجازات استوارلونی که بعد راننده‌ای را در تظاهرات آرام این شهر کشته است، خواستار شده و آزادی عده‌ای را که شبانه بوسیله دستگاه ساواک دستگیر شده‌اند، تقاضا کرده‌اند .
 آقای محسن اجاق نماینده کرمانشاه طی تذکر نامه‌ای که به دولت تقدیم داشته‌اند تقاضا کرده‌اند که سببین کشارهای رحمانه مردم معرفی و مجازات گردند و وسیله‌ای فراهم شود تا حقوق بلادی و معنوی همه گروهها بخصوص مسلمین بشرف کرمانشاه محفوظ بماند .
 آقای سعادت قدس نیا نماینده فردوس و طبس، بخاطر وقایع ناگواری که در شهر فردوس روی داده است با تقدیم تذکر نامه‌ای به دولت استدعای اعزام هیاتی برای رسیدگی به این حوادث را نموده‌اند .

سؤال از دولت وسیله آقای سعادت قدس نیا

ریاست معظم مجلس شورای ملی

احتراماً در دولت تیمسار ازهارای شوالاتی از وزارتین نیرو و مسکن و شهرسازی و نیز وزارت کشاورزی در مورد نیازهای بسیار فوری و ضروری حوزه انتخابیه‌ام کردم که چون دولت تغییر نموده اینک با اعتنای از فرصت مجدداً مطرح و استدعا دارد دستور فرمائید به جنابان آقایان وزرای نیرو، مسکن و شهرسازی و کشاورزی و عمران روستائی ابلاغ گردد هر چه زودتر در مجلس شورای ملی حضور یافته و باین سئوال پاسخ دهند .

- ۱- وزارت مسکن و شهرسازی در مورد اسکان زلزله زدگان شهرستان طبس و شهر بشرویه بویژه انتقال آنان از لچابدر به خانه‌های پیش ساخته چه اقدام و یا اقدامات عاجلی معمول داشته و بخصوص برنامه فوری جناب مهندس خادم وزیر جدید مسکن و شهرسازی در این مورد چیست ؟
- ۲- وزارت کشاورزی و عمران روستائی که سابقاً انتقال روستائیان زلزله زده طبس و بشرویه به خانه‌های فلزی شده تاکنون چه اقدام فوری و سریعی در این مورد نموده و برنامه این وزارتخانه بویژه برنامه جناب مهندس کاظمی وزیر جدید در این باره چیست ؟
- ۳- وزارت نیرو که فعلاً ستفاهانه هزینه‌های زیادی دارد و معاون پارلمانی اش در جلسات مجلس شرکت میکند چه اقدامی در مورد تأمین آب آشامیدنی شیرین برای مردم شهرهای فردوس نموده‌اند چه فکری بمنظور لوله کشی آنها ریلند فردوس و کافال کشی نهرین طبس کرده‌اند ؟ و مصراً می‌خواهم وزارتخانه‌های فوق الذکر و وزرای مربوطه در هر مورد اقدام فوری نموده و سریعاً پاسخ دهند .
 با تقدیم احترام - فریدون سعادت قدس نیا نماینده مردم فردوس و طبس

سؤال از دولت وسیله آقای ماحوزی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً مستدعی است سؤال مشروحه زیر را بدولت تسلیم که در مجلس حاضر و بجواب مبادرت نماید .
 اخیراً در بخش سعدآباد از توابع شهرستان دشتستان نعلت بی‌توجهی مأمورین انتظامی چند نفر کشته و جمعی مجروح گردیده‌اند این مردم سرزداران رشیدی هستند که همیشه در راه وطن جانفشانی کرده‌اند سزاوار و شایسته نیست که بدست مأمورین بخاک و خون کشیده شوند دولت هیتی جهت رسیدگی باین منطقه اعزام و خاطیان و سببین این فاجعه را شناسائی و تخیب تعقیب قانون قرار دهند .
 ابراهیم ماحوزی نماینده دشتستان

سؤال از دولت بوسیله آقای نواب صفا

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است بدولت ابلاغ فرمائید که جهت پاسخ بسؤال زیر در مجلس شورای ملی حضور بفرمائید:
سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران با دریافت صدها میلیون تومان از بدو تأسیس جز در راه تخریب دین و مذهب و از بین بردن مبانی فرهنگی و اخلاقی ملت ایران و عرضه فیلمهای جنائی و جنسی که حاصل آن بدآموزی و ایجاد فساد و گمراهی نسل جوان معاصر بوده است و بر پاداشتن جشنوارههایی که جز زبان مالی و معنوی نصیب ملت ایران نساخته است و منزلت ساختن همه ارکانهای مذهبی و فرهنگی و اخلاقی در سراسر کشور و حتی در دل روستاها و سوه استفاده و تاراج ثروت کشور بدست عدهای از عناصر شناخته شده اقدامی نکرده است از دولت تقاضا دارد ضمن رسیدگی بوضع مالی آقای رضا قطبی مدیرعامل اسبق، محمود جعفریان قائم مقام، محمودی معاون سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران طبق قانون مصوبه سال ۱۳۳۷ شمسی (معروف به قانون از کجا آورده ای) نامبردگان را بجرم ایجاد تشویش اذهان عمومی و اشاعه فساد و خیانت بملت ایران در محکمه ای که نخست وزیر ایران مدعی تشکیل آن گردیده است بمحاکمه دعوت کنند. ضمناً در بیست و نه مورد تخلفاتی دران سازمان اعلام شده است که موارد تخلف جهت رسیدگی بضمیمه ارسال و تقاضای رسیدگی و منعکس ساختن نتیجه آنرا بساحت مقدس مجلس شورای ملی دارد.

سید اسماعیل نواب صفا - نماینده مردم اصفهان در مجلس شورای ملی

تخلفات مالی واداری در سازمان رادیو تلویزیون ملی ایران

- ۱- رسیدگی به کیفیت پرداخت ها پابت تحقیق .
- ۲- رسیدگی بحسابسریالها وشوهای تلویزیونی و کیفیت پرداخت دستمزدها وایامی دریافت کنندگان وجوهات .
- ۳- رسیدگی بوضع سازمان تله پرس وجوهی که باقای علامه دولو پرداخت گردیده است .
- ۴- رسیدگی بوضع نشریات سروش (از لحاظ مالی) .
- ۵- رسیدگی بخرچ و دخل مجله تماشا و قیمت تمام شده و ضرورت انتشار و بازدهی آن از نظر مالی و فرهنگی و اجتماعی و اخلاقی .
- ۶- رسیدگی بوضع ساختمانهایی که در تهران و سراسر شهرها ساخته شده و بیبهای تمام شده هر متر مربع .
- ۷- معاونان سازمان ومدیرانش هر کدام چه مبلغ بابت مساعده و تنخواه گردان بدهکار هستند و تا کتون چه میزان از بدهی خود را پرداخت کرده اند .

۸- رسیدگی دقیق بحساب های مالی در زمان مدیریت قبلی امور مالی (حاجیان) .

۹- رسیدگی بحساب های تلویزیون آموزشی ضمناً معلوم شود که تا کتون چند نفر از بودن این قسمت استفاده کرده و بخارج از کشور رفته اند و چند نفر از آنان بازگشته اند و بقیه چه میکنند و اصولاً تا کتون این اقدام چه نتیجه ای داشته است .
۱۰- تا کتون چه تعداد تلویزیون بمدارس داده شده و چه تعداد تلویزیون در انبارهای سازمان موجود است و بازدهی این اقدام چه بود و تلویزیون آموزشی از بدو تأسیس چه کرده است و چه تعداد سرمایه گذاری در این راه بعمل آمده است و چه حاصلی برای مملکت داشته است .

۱۱- رسیدگی بوضع و حساب بهداشت سازمان .

۱۲- چه تعداد ساختمان در تهران برای سازمان اجاره کرده اند بچه منظور و مقدار مال الاجاره آنها مجموعاً چه مقدار بوده است و چه حاصلی تا کتون برای مملکت داشته است .

۱۳- رسیدگی بوضع وابستگی های خارج از کشور میزان مخارج و محصول کار آنها .

۱۴- رسیدگی بوضع درآمد و کیفیت خرج آگهی های تجارتنی .

۱۵- رسیدگی بوضع خرید خانه های سازمانی و طرح مسکن کارکنان و چگونگی واگذاری خانه ها باشخاص .

۱۶- رسیدگی به طرح پالن .

۱۷- رسیدگی بوضع شرکت تله فیلم و امور مالی آن .

۱۸- رسیدگی بوضع شرکت تعاونی مسکن سازمان .

۱۹- برای جشن های هنر طبق بودجه مصوبه مجلس شورای ملی چه مقدار خرج شده و چه مقدار اعتبار از سایر سازمانهای مملکتی باین مناسبت دریافت کرده اند و بازدهی این جشن ها چه بوده است .

۲۰- رسیدگی بوضع پرداخت پاداش ها و سایر وجوه از بودجه مخزنانه .

۲۱- رسیدگی بوضع مالی و کیفیت و مقدار پرداخت ها بابت جشن طوس و جشن اصفهان .

۲۲- بررسی وضع کارخانه الکترونیک و لزوم ایجاد آن و منافعی که برای مملکت داشته است .

۲۳- علت انتخاب سیستم (SECAM) بجای سیستم پال ودلایل رجحان آن سیستم .

۲۴- رسیدگی بوضع مخارجی که در برنامه گلفا صورت گرفته مقدار بودجه و علت انحلال شورای موسیقی و شورای ترانه .

۲۵- رسیدگی بوضع آرشیو فیلم و نوار .

۲۶- رسیدگی بوضع و مقدار بودجه در مدرسه عالی رادیو تلویزیون و بازدهی این مدرسه .

۲۷- رسیدگی بوضع بوسیه های سازمان مقدار مخارج و نتیجه ای که تا کتون داشته است .

۲۸- دفتر پر کزی خبر برای چه درست شده است و اینهمه مخارج برای چه بوده است .

۲۹- رسیدگی بوضع حساب های سازمان تدارکات .

نواب صفا

سؤال از دولت بوسیله آقای نواب صفا

مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی

خواهشمند است بدولت ابلاغ فرمائید که جهت پاسخ بسؤال زیر در مجلس شورای ملی حضور بفرمائید:
همانطور که استحضار دارید در روزهای بعد از تاسوعا و عاشورا وقایعی در اصفهان و نجف آباد روی داد که منجر بکشته شدن ده هانفر یگانه و صدها و زخمی و مجروح و ناپدید شدن عده ای از مردم گردید ، همچنین تعداد زیادی از مغازه های مردم در اصفهان مورد تاراج و تخریب قرار گرفت بخانه های افراد داخل شدند و عده ای از روحانیون را مجروح و مضر و بساختند تعدادی از اتومبیل هارا شکستند و بسرنشینان حمله کردند و آنان را مورد ضرب و شتم قرار دادند در نجف آباد نیز بیش از سی خانه را که تعداد زیادی از آنها متعلق بسادات و روحانیون گرامی بود با آتش کشیدند و غارت کردند بازار شهر و داروخانه ها را سوختند، بیشتر مغازه ها را شکستند و مال مردم را غارت کردند که اینجانب از نزدیک همه این فجایع رسیدگی کردم و پس از اعلام جرم علیه دولت تیسار ارتشید از هاری و مغایره تلگرافی از بیمارستان نریای اصفهان به نخست وزیر تقاضای رسیدگی و تعقیب خاطیان و پرداخت خسارت به مستمیدگان را کردم و در نتیجه هیئتی از سوی دولت وشخص نخست وزیر باصفهان و نجف آباد اعزام گردید و فرماندار نظامی اصفهان تعویض شد اینک خواهشمند است پاسخ فرمائید که نسبت به تعقیب مجرمین و مرتکبین این جنایات تاریخی و بی سابقه و پرداخت خسارات چه اقدامی انجام گرفته است ضمناً فرزند آقای طباطبائی اناکاری در عصر روز عاشورا مفقود الاثر گردیده و تا کتون حتی جنازه اورا تحویل نداده اند .

سید اسماعیل نواب صفا

سؤال از دولت وسیله آقای دانشی

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با احترام خواهشمند است دستور فرمائید در صورتیکه دولت جناب آقای دکتر شایه پور بختیار امروز از ساحت مقدس مجلس شورای ملی رأی اعتماد گرفت در مهلت مقرر در مجلس حاضر و بسؤالات زیر پاسخ دهد:

۱- تا کتون دولت های گذشته برای تعقیب مسببین واقعه جانگداز سینما رکس آبادان چه اقداماتی کرده اند و آیا عاملین این حادثه شناخته شده اند یاخیر .

۲- در صورتیکه عاملین شناسائی شده اند چرا باگاهی ملت ایران و مخصوصاً خانوادها های داغدار نمیرسد .

۳- شایع است که مقامات مسؤول در آبادان ۴ نفر از مسببین این واقعه را دستگیر کرده است آیا این شایعه صحت دارد یا خیر .

۴- طبق نوشته یکی از جراید خارجی این واقعه ناشی از یک توطئه بین المللی است که دست یک کشور خارجی در آن دخالت داشته در صورت صحت دولت ایران در روابط خود با آن دولت چه روشی را اتخاذ خواهد کرد .

۵- بطوریکه یکی از داغدیدگان این حادثه آقای سازش که پنج فرزند خود را از دست داده و به کمیسیون عرایض مجلس نیز مراجعه کرده مدعی است که تعدادی از نجات یافتگان حادثه زنده اند و در زندان بسر میبرند آیا این ادعا صحت دارد یاخیر در صورت عدم صحت قویاً بطور رسمی از طرف دولت باید تکذیب شود .

۶- تعداد واقعی تلفات در این حادثه تا کتون روشن نشده است. تعداد واقعی تلفات را به ملت ایران گزارش دهند .

۷- چرا بکسانی که بجنوری از انحاء در این حادثه سهل انگاری و مسامحه کرده اند پست های دولتی از قبیل فرمانداری و ریاست شهربانی پس از این واقعه در شهرهای دیگر واگذار کرده اند و از آنها تحقیقات لازم و بازجوئی به عمل نیامده است .

۸- دولت های گذشته برای تأمین زندگی و رفاه بازماندگان این حادثه چه اقداماتی به عمل آورده اند .

در خاتمه صراحتاً اعلام می کند در ظرف مدت ۱۰ روز اگر دولت رأی اعتماد گرفت باید باین سؤالات پاسخ گوید در غیر اینصورت دولت را استیضاح خواهیم کرد .

با تقدیم احترام - غلامحسین دانشی نماینده آبادان

سؤال از دولت وسیله آقای دکتر رشید یاسمی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

باستناد ماده ۱۰۲ آئین نامه داخلی مجلس شورای ملی دستور فرمائید بدولت ابلاغ گردد تا در مجلس شورای ملی حاضر و بسؤالات شروحه زیر پاسخ گوید.

۱- علت رویداد بسیار تأسف باروقایع اخیر کرمانشاه که منجر به کشته شدن عده زیادی از شهسریان عزیز و یگانه گردیده چه بوده است
۲- کشتار مردم یگانه باستناد چه قسمتی بقوانین مملکتی (با توجه به نبودن حکومت نظامی در شهر کرمانشاه) بوده است در قانون حکومت نظامی هم چنین مجوزی وجود ندارد .

۳- مسببین وقایع تأسف انگیز مذکور را معرفی تا طبق قوانین بسرعت مجازات گردند .

۴- دولت حاضر که مدعی رعایت مقام شریف روحانیت است در مورد حوادث خونین کرمانشاه چگونه رعایت نظرات آیات عظام را نموده است .

۵- بررسی و تحقیق و کشف عوامل اصلی زیر نظر علمای اعلام و آیات عظام کرمانشاه در مورد انجام روش بطل استفاده از جماعت داران و چهره های شناخته شده و تحریک شده که منازل مردم را غارت نموده ویا تهدید و ارباب و ایجاد وحشت در بین اهالی محترم کرمانشاه سلب هرگونه راحتی فکر و امنیتی را نموده اند شده است یا خیر؟

با تقدیم احترامات - دکتر رشید یاسمی - نماینده مجلس شورای ملی از کرمانشاه

سؤال از دولت وسیله نمایندگان غرب کشور

ریاست معظم مجلس شورای ملی

با کمال تأسف بر اثر سوء تدبیر و اعمال خشونت مأمورین در شهرستانهای کرمانشاه، شاه‌آباد غرب، قصر شیرین، سرپل ذهاب و گیلانغرب عده‌ای کشته و مجروح شده‌اند، این حوادث اسفناک قلوب همگان را متأثر و متالم و بویژه ما نمایندگان استان کرمانشاهان را غرق در ماتم و اندوه جانگناه نموده است، لذا خواهشمند است دستور فرمائید اولاً به دولت ابلاغ شود نماینده خود را در مجلس حاضر نموده پاسخ دهند که علت وقوع حوادث مصیبت‌بار و دلخراش چه بوده که منتهی بقتل و جرح عده‌ای بی‌گناه گردیده است. ثانیاً فوراً عیبتی را به شهرستانهای مزبور اعزام نمایند تا درباره وقایع این شهرها تحقیقات و بررسیهای دقیق و همه‌جانبه‌ای بعمل آورده، محرکین و عاملین اصلی را تعقیب و مجازات نمایند.

ثالثاً دولت توضیح دهد برای پیش‌گیری از وقوع این قبیل جریانات جانگداز و برقراری امنیت در استان کرمانشاهان چه اقدامات و تدابیری بعمل آورده، یا بعمل خواهد آورد. رابعاً مقرر گردد خساراتی که از این حیث بخانواده مقتولین و مصدومین وارد شده در اسرع اوقات به آنان پرداخت گردد.

با تقدیم احترام - فتح تولاوی زاده - محسن اجاق - غلامرضا اعظمی باوندپور -
علی اکبر معتمدی - دکتر رشید یاسمی

سؤال از دولت وسیله آقای اسکندری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً: در جریان تظاهرات داخلی یکسال اخیر عده‌ای از افسران و درجه‌داران ارتش و قوای پلیس و ژاندارمری مورد حمله افراخ با دستجاتی قرار گرفته و بعضی از آنها حتی در غیر مورد خدمت و در داخل بیمارستانها و خانه‌های خود ویا در حین ظاهر شدن در سه بر و اماکن بگناه پوشیدن اونیفورم مقدس سربازی مورد حمله افراد دستجاتی قرار گرفته جان خود را از دست داده یا مجروح و مصدوم شده‌اند خواهشمند است بدولت ابلاغ فرمائید برای پاسخ دادن به سؤالات زیر در مجلس شورای ملی حضور یابند.

۱- تاکنون چند نفر از افراد ارتش و قوای پلیس و ژاندارمری در جریان تظاهرات داخلی یکسال اخیر جان خود را از دست داده یا مجروح و مصدوم شده‌اند؟

۲- نسبت به حقوق بازنشستگی و وظیفه و تهیه وسائل رفاه و شرایط زندگی خانواده و وراثت آنان از طرف دولت چه اقدامی شده است؟

۳- نسبت به تعقیب و شناسائی و مجازات قاتلین این افراد که همواره در شرایط سخت‌تر به استقلال و تمامیت وحدت مملکت و تأمین آسایش هموطنان و حفظ جان و مال و ناموس آنان خدمت میکنند چه اقدامی بعمل آمده است و قاتلین این عوامل وابسته بچه دستجاتی بوده‌اند؟

با احترام - حسین اسکندری نماینده مردم شهرستان میان‌دوب در مجلس شورای ملی

سؤال از دولت وسیله آقای اسکندری

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً: بر طبق بیانات رسمی جناب آقای نخست‌وزیر در برنامه دولت در حدود دو بیست نفر از افراد مسلح افغانی داخل در تظاهرات و راه پیمائی یکی از خیابانهای تهران دستگیر شده‌اند با توجه باینکه حضور افراد خارجی در ایران باید تحت کنترل و مراقبت مقامات دولتی باشد ولی وقایع اخیر نشان داده است رویه آنان برخلاف نظم عمومی بودم حتی سابقاً نیز مرتکب جنایاتی در کرج و مشهد و سایر شهرهای ایران شده‌اند اصولاً حضور افراد مسلح خارجی در داخل کشور بخصوص با پیدایش چنین اوضاع و احوالی و نفوذ آنان در صفوف ملت ایران امنیت مردم را به مخاطره می‌اندازد خواهشمند است بدولت ابلاغ فرمائید برای پاسخ دادن بمطالب زیر در مجلس شورای ملی حضور یابند:

- ۱- تعداد اتباع افغانی در ایران چند نفر است؟
- ۲- آیا این افراد بطور قانونی و با گذرنامه وارد ایران شده‌اند یا نه؟
- ۳- تا این تاریخ چند نفر از افغانیان مقیم ایران در اثر ارتکاب جرائم دستگیر شده‌اند؟
- ۴- آیا بعضی از این افراد از اتباع کشورهای دیگر نیستند که بنام افغانی بطور قاچاق داخل ایران شده‌اند؟
- ۵- در مورد بررسی وضع افغانیان فاقد گذرنامه رسمی تاکنون چه اقدامی از طرف دولت بعمل آمده است؟
- ۶- چون غالباً اتباع افغانی بصورت کارگر ساده در کارهای ساختمانی اشتغال داشته‌اند با رکود و توقف فعالیت های ساختمانی علت ادامه اقامت آنان در ایران چیست؟

با احترام - حسین اسکندری - نماینده مردم شهرستان میان‌دوب در مجلس شورای ملی

سؤال از دولت وسیله آقای سیدی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

احتراماً کشاورزان و گروهی از مردم شهرستانهای گنبد کاووس، گرگان، پهلوی، گومیشان و بندر شاه مکرر شکایت نموده و مینمایند که در سالهای گذشته مقامات حسابداری اختصاصی از جمله تیمسار سرلشکر مزین با حمایت و قدرت مطلق هیات حاکمه اراضی منصرفی و ملکی مردم را در سطح شهر و روستا به شخصیت‌های سیاسی و افراد وابسته منتفذ غیربومی واکذار نمودند در نتیجه گروه کثیری از صاحبان اصلی اراضی را از زمین‌های آنها و اجدادی خویش خلع ید و محروم ساختند و قسمتی از این اراضی را خاندان سلطنتی و افراد و سازمانهای وابسته منصرف شدند، لذا خواهشمند است مقرر فرمائید جناب آقای وزیر دادگستری در وقت مقرر در مجلس شورای ملی حضور بفرمائید و پاسخ گویند هیئت سه نفری مأمور در زمینه فوق و برای احقاق حقوق شاکیان و استرداد اراضی آنها چه اقدامی مبذول داشته است و ضمناً صورت اساسی شخصیت‌های سیاسی و افراد منتفذ وابسته غیربومی را به مجلس شورای ملی اعلام نمایند.

رحمانقلی سیدی - نماینده مردم شهرستان گنبد کاووس در مجلس شورای ملی

سؤال از دولت وسیله آقای هرزندی

ریاست محترم مجلس شورای ملی

با احترام باستحضار میرساند مأمورین انتظامی دولت ارتشید از هاری که وظیفه‌ای جز کشتار ملت ستم‌دیده ایران نداشت، در شهر مرند حوزه انتخابیه اینجانب نیز همانند سایر شهرهای ایران آتش گشودند در نتیجه ۴ نفر بیست مأمورین در اثر اصابت گلوله در دم شهید و یک زن و بچه نیز در اثر برتاب گاز اشک‌آور در داخل بیمارستان وسیله عاملین ترور و وحشت بهلاکت رسیده است بیش از ده نفر نیز زخمی شده‌اند. همچنین مأمورین ژاندارمری مرند به بهانه تریازگیری ساعت ۱۰ بعد از ظهر مورخ ۵۷/۹/۲۴ وارد مسجد یا تقویر آغاج از توابع مرند شده پس از اهانت به مقدسات مذهبی و ناموس کشاورزان اقدام به تیراندازی منجر به جرح چند نفر نموده‌اند در هر سه مورد سؤالاتی بتاریخ ۵۷/۹/۱۶، ۵۷/۹/۳، ۵۷/۹/۱۰، ۵۷/۱۰/۱ از دولت نظامی بعمل آمد متأسفانه همانند سایر سؤالات نمایندگان بلاجواب مانده است.

جناب دکتر شاهیور بختیار خود را دولت ملی و قانونی معرفی مینماید. دستور فرمائید رئیس دولت ملی در مجلس حاضر و به سؤالات داده شده پاسخ لازم را بدهند تا خون مردم بی‌دفاع و بیگناه هدر نرفته و برای بار اول در تاریخ مشروطیت مسیبن حوادث تأثر انگیز در دادگاه ملی محاکمه و مجازات شوند تا ملت به وعده‌های دولت ملی سببی برداخت غرامت به بازماندگان شهداء و مجازات مأمورین ترور و وحشت باور نمایند در صورت غیر بوظایف قانونی خویش عمل خواهیم کرد.

با تقدیم احترام - هرزندی نماینده مرند